

LIETUVOS IR PRANCŪZIJOS PREZIDENTAI APTARĖ PASIRENGIMĄ VILNIAUS NATO VIRŠŪNIŲ SUSITIKIMUI IR PARAMĄ UKRAINAI

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda, dalyvaudamas Miuncheno saugumo konferencijoje, susitiko su Prancūzijos Prezidentu Emmanueliu Macronu.

Pokalbyje, kuriame taip pat dalyvavo Latvijos Prezidentas Egilas Levitas ir Estijos Ministrė Pirmininkė Kaja Kallas, aptartos svarbiausios Vilniaus NATO viršūnių susitikimo temos ir pagalba su Rusijos agresija kovojančiai Ukrainai.

„Tikimės, kad Vilniaus viršūnių susitikime bus patvirtinti nauji regiono gynybos planai, taip pat sustiprinta rytinio Aljanso flango ir Baltijos regiono oro gynyba“, – sakė Prezidentas.

Lietuvos vadovas taip pat akcentavo poreikį NATO narėms atnaujinti susitarimą dėl gynybai skiriamų lėšų. „Manau, 2 proc. BVP,

skiriami gynybai, šiandien turėtų būti grindys, nuo kurių atsispyrę daugiau investuotume į mūsų visų kolektyvinį saugumą, pirmiausia generuodami gynybinius pajėgumus“, – susitikime su Prancūzijos Prezidentu sakė šalies vadovas.

Lietuvos Prezidento nuomone, branduolinį arsenalą turinčios Prancūzijos vaidmuo atgrasymo srityje, užtikrinant saugumą Europoje, yra didžiulis. Taip pat Prezidentas pažymėjo, kad Prancūzija buvo viena pirmųjų valstybių, nusprendusių perduoti Ukrainai tankų. „Tai labai svarbi parama besiginančiai Ukrainai, tačiau šandien privalome kalbėti ir apie kitą ginkluotę – pirmiausia tolimojo nuotolio raketas ir oro gynybą“, – sakė Lietuvos Prezidentas.

Prezidento komunikacijos grupė, 2023 m. vasario 17 d.

Iš kairės: Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda, Prancūzijos Prezidentas Emmanuelis Macronas, Latvijos Prezidentas Egilas Levitas ir Estijos Ministrė Pirmininkė Kaja Kallas Miuncheno saugumo konferencijoje.

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotr./Robertas Dačkus

POLITINIŲ KONFLIKTŲ ATGARSIAI BERLYNO KINO FESTIVALYJE – UŽDRAUDĖ RODYTI RUSIJOS IR IRANO VALDŽIOS REMIAMUS FILMUS

Berlyne vasario 17 d. prasidėjusiame kino festivalyje dominuoja politiniai konfliktai. Programoje atsispindi Irano protestų už laisvę ir karo Ukrainoje tema. Šiais metais festivalis uždraudė rodyti Irano ir Rusijos vyriausybės remiamus filmus.

Berlyne prasidėjęs kino festivalis Berlyne, kaip ir jame rodoma

Berlyno kino festivalio atidarymas.

AP

dokumentika, atspindėjo sudėtingiausius paskutinių metų pasaulio įvykius.

Nepageidaujami: Irano ir Rusijos valdžios remiami filmai išbraukti iš Berlyno festivalio repertuaro.

„Daugelį metų Potsdamo aikštę skrodė Berlyno siena. Ji skyrė Vakarų ir Rytų Berlyną. Šiandien Rusija nori pastatyti tą pačią sieną Ukrainoje“, – kalbėjo Ukrainos prezidentas Volodymyras Zelenskis.

V. Zelenskis, buvęs aktorius, dabar atsakingas už kariaujančios valstybės likimą, sako, kad kinas gali pasirinkti – kovoti prieš blogį arba išlikti neutralus, bet tylėti prilygsta palaikyti tironiją.

Aktorius ir filmų kūrėjas Seanas Pennas naują V. Zelenskio vaidmenį, šį kartą kare, įamžino ir naujoje dokumentikoje. Premjera buvo rodoma festivalyje.

„Filmas, iš pradžių buvęs įnoringu pasakojimu apie komiką aktorį, tapusį prezidentu, tapo visiškai kita istorija. Grįžome į Ukrainą ir su V. Zelenskiu susitikome karo išvakarėse vasario 23-iąją. Sutarėme susitikti kitą dieną. Ir viduryje nakties prasidėjo raketų smūgiai. Bet jis susitikime dalyvavo. Taip neįtikėtina jis ir perrašė mūsų istoriją...“, – mini aktorius ir režisierius S. Pennas.

Šių metų Berlyne dė-

mesio centre – protestai už laisvę ir moterų teises Irane bei karas Ukrainoje.

„Priėmę precedento neturintį sprendimą, nusprendėme nekviesti ir neleisti dalyvauti Europos filmų mugėje kompanijoms, remiamoms Irano ar Rusijos vyriausybės. Taip pat kiekvienu konkrečiu atveju vertinome žurnalistų, atvykstančių iš Irano ir Rusijos, prašymus, nes žinome, kad tai labai jautrus klausimas ir kai kurie čia esantys režisieriai kurdami filmą rizikuoja savo gyvybe“, – teigia festivalio kūrybos direktorius Carlo Chatrianas.

Berlyne festivalis vyks iki vasario 26-osios. **LRT**

UKRAINA TIKISI VASARĄ VILNIUJE BŪTI PAKVIESTA Į NATO

Ukraina, pasak parlamento pirmininko Ruslano Stefančuko, tikisi jau vasarą būti pakviesta į NATO.

„Mes tikimės, kad Ukraina viršūnių susitikime Vilniuje gaus kvietimą ir pradės savo kelią į Aljansą“, – sakė jis šeštadienį Ukrainos televizijai. Galimą Ukrainos narystę NATO, kurią Maskva laiko rizika savo saugumui, Kremlius prieš metus įvardijo kaip vieną savo invazijos į kaimyninę šalį priežasčių.

R. Stefančukas atkreipė dėmesį į tai, kad Miuncheno saugumo konferencijos kulua-

ruose „jau buvo diskutuojama apie klausimus, susijusius su kvietimu Ukrainai prisijungti prie NATO“.

R. Stefančuko įvardytas NATO viršūnių susitikimas vyks liepos 11-12 dienomis Lietuvos sostinėje Vilniuje. Be teritorinių nuolaidų, denifikacijos ir demilitarizacijos Ukrainos, kaip neprisijungusios šalies, statusas yra viena sąlygų, kurias Rusija kelia karui prieš kaimyninę šalį nutraukti.

Šiuo metu šansai Ukrainai greitai prisijungti prie NATO yra maži. **ELTA**

SUOMIJA NORI ĮSTOTI Į NATO KARTU SU ŠVEDIJA

Suomija tebenori į NATO įstoti kartu su Švedija, kurios siekiui tapti Aljanso nare prieštarauja Turkija, vasario 18 d. pareiškė suomių premjerė Sanna Marin. „Turkijai ir taip pat Vengrijai nusiuntėme labai aiškų ženklą ir labai aiškiai žinia..., kad norime kartu įstoti į NATO ir kad tai atitinka visų interesus“, – sakė ji Miuncheno saugumo konferencijoje.

„Norime įstoti kartu su Švedija ir tuo pat metu. Ne vien dėl to, kad esame geri kaimynai ir partneriai. Tai taip pat yra susiję su labai konkrečiais dalykais – NATO saugumo planavimu“, – aiškino

Suomijos vyriausybės vadovė.

Po Rusijos invazijos į Ukrainą Švedija ir Suomija atsakė dešimtmečius trukusios nepriėjungimo prie karinių aljansų politikos ir pateikė prašymą įstoti į NATO.

Kad prisijungtų prie Aljanso, Suomija ir Švedija turi gauti oficialų visų 30 NATO narių pritarimą. Šiuo metu Turkija ir Vengrija yra vienintelės šalys, kurios dar to nepadarė.

Vasario 16 d. lankydama Jansas Stoltenbergas Ankarai pasakė, jog atėjo laikas jai ratifikuoti Švedijos ir Suomijos paraišką įstoti į šį Vakarų gynybos aljansą. **LRT**

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

„Valstiečių” kandidatas į Vilniaus miesto merus S. Jakeliūnas davė interviu į Lietuvos teisėsaugos akiratį dėl neapykantos kurstymo patekusiame prorusiškame aktyvistui L. Ragelskiui. Daugiau nei pusvalandžio trukmės pokalbyje S. Jakeliūnas kritikavo Lietuvos politikus dėl užimtos pozicijos Rusijos sukulto karo Ukrainoje atžvilgiu, juokavo, kad Vilniaus miesto savivaldybė galėjo į Hagos tribunolą pasiūlyti vykti ne tik Putinui, bet ir JAV prezidentui George’ui W. Bushui. Galiausiai, „valstiečių” kandidatas į merus pažymėjo manąs, kad klausimai, kam priklauso Krymas, yra ne vietoje ir net primena fašistinius metodus. Vilniaus mero posto siekiantis europarlamentaras S. Jakeliūnas sulaukė nemažai kritikos ir dėl portalui LRT duoto interviu. Politikas teigė, jog nors Rusijos pradėtas karas Ukrainoje ir yra neteisėtas, tačiau, pasak jo, buvo išprovokuotas.

Konstantinopolio patriarchatui išnagrinėjus penkių Lietuvos dvasininkų, atsiskyrusių nuo Maskvos patriarchato ir po to netekusių kunigų statuso, prašymus, šis statusas jiems gražintas. Kaip pranešė Konstantinopolio Sinodas, buvo išnagrinėtas dvasininkų Vladimiro Seliavko, Vitalijaus Mockaus, Vutalio Dauparo, Gintaro Sungailos ir Georgijaus Ananievo kreipimasis. Jie kreipėsi į patriarchą Bartolomiejų I po to, kai praėjusių metų pavasarį Vilniaus arkivyskupijoje, kuriai priklauso Lietuvos stačiatikiai, kilo skandalas dėl jų pozicijos karo Ukrainoje atžvilgiu.

Devynioms tradicinėms Lietuvos religinėms bendruomenėms ir bendrijoms šiemetams skirta 1,687 mln. eurų. Ši suma truputį didesnė nei šios bendruomenės gavo pernai, tuomet paskirstyta 1,597 mln. eurų. Didžioji dalis šios sumos – 1,55 mln. eurų – skirta Lietuvos vyskupų konferencijai. Krikščionių katalikų bendruomenei priklauso didžioji dalis šalies gyventojų. Lietuvos stačiatikių arkivyskupijai teko 81,3 tūkst. eurų. Lietuvos sentikių bažnyčios Aukščiausiajai tarybai paskirti 15,1 tūkst. eurų, dar 1,4 tūkst. eurų – Rytų sentikių cerkvės, neturinčios dvasinės hierarchijos, Vilniaus sentikių religinei bendruomenei. Evangelikams liuteronams numatyta 14,7 tūkst. eurų, evangelikams reformatams – 7 tūkst. eurų, graikų apeigų katalikams – 3,6 tūkst. eurų. Penkioms žydų religinėms bendrijoms ir bendruomenėms paskirstyta 3,7 tūkst. eurų, keturioms musulmonų sunitų – 4,6 tūkst. eurų, Lietuvos karaimų religinei bendruomenei – 3, 2 tūkst. eurų.

Vasario 17 d., penktadienio rytą į Kauną iš Ukrainos parvežtas lietuvis, prisidėjęs prie šios šalies gynybos nuo Rusijos agresijos. Portalas lrytas.lt skelbia, kad per sprogimą sužeistas vyras iš pradžių buvo gydomas Dnipro ligoninėje, vėliau pristatytas į Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikas, kur bus tęsiamas jo gydymas. Tai jau antras Ukrainoje sužalotas lietuvis karys. Pernai rudenį pranešta apie karį su šautine žaizda. Rusijai prieš metus pradėjus karą ukrainiečiai kvietė į tarptautinį legioną prisijungti užsieniečius. Neoficialiais duomenimis, šiame legione Ukrainoje gali tarnauti apie 40 lietuvių.

Sostinės Gedimino prospekte uždegtas 16 laužų, skirtų Valstybės atkūrimo dienai paminėti. Jūra vilniečių ir miesto svečių vasario 16 d., ketvirtadienio vakare nusidriekė Vilniaus Gedimino prospekte. Sveikindamas Lietuvą prezidentas Gitanas Nausėda teigė, kad Vasario 16-oji kiekvienais metais vis kitokia, bet kaskart ypatinga. Vasario 16-osios laisvės laužų uždegimo Vilniaus Gedimino prospekte tradicija atsirado 2018 m., pasiūtant Lietuvos valstybės atkūrimo 100-metį.

Minint valstybės atkūrimo 105-ąsias metines, iki tūkstančio žmonių vasario 16 d., ketvirtadienį žygiavo kasmetinėse nacionalistų eitynėse Vilniuje. Dauguma eitynių dalyvių rankose nešėsi deglus, Lietuvos trispalves, Vyčio, Ukrainos, tautinę Baltarusijos, Estijos ir kitas vėliavas, buvo pasipuošę tautine simbolika. Žmonės dainavo tautines dainas, skandavo „Lietuva, Lietuva”. Prie akcijos su partine simbolika pažymėtu automobiliu buvo atvykęs ir Tautos ir teisingumo sąjungos vadovas Seimo narys Petras Gražulis. Iš jo automobilio garsiai skambėjo daina apie tai, kad reikia imti likimą į savo rankas. Pamatę G. Gražulį eitynes susirinkę žmonės ėmė skanduoti: „Klounai – lauk!”. Eitynes su deglais surengė jaunimo organizacija „Pro patria”. Nuo 2018 metų jos vyksta Vilniuje, anksčiau būdavo rengiamos Kaune.

„Baltijos tyrimų” atlikta apklausa rodo, kad daugumos gyventojų nuomone blogėjanti demografinė padėtis Lietuvoje galėtų pasitaisyti skatinant gimstamumą ir susigrąžinant emigrantus. Tik 1 iš 20 apklaustųjų mano, kad turėtų būti lengvinamos sąlygos trūkstantiems darbuotojams ne iš Europos Sąjungos (ES) šalių. Lietuvoje kelis dešimtmečius nuosekliai mažėja gyventojų dėl emigracijos, mažo gimstamumo ir aukšto mirtingumo.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

RUSIJA UKRAINOJE VYKDO NUSIKALTIMUS ŽMONIŠKUMUI

JAV viceprezidentė Kamala Harris konferencijoje Miunchene.

AP

JAV viceprezidentė Kamala Harris vasario 18 d. apkaltino Maskvą Ukrainoje vykdant „nusikaltimus žmoniškumui”, o Rusijos pajėgas – „plačiai paplitusiais ir sistemingais” išpuoliais prieš šalies civilius gyventojus.

Ji šiuos komentarus išsakė Miuncheno saugumo konferencijoje, likus kelioms dienoms iki vienerių metų sukakties, kai Maskva pasiuntė savo karių į Ukrainą ir pirmą kartą per pastaruosius dešimtmečius Europoje sukėlė karą.

„JAV oficialiai nustatė, jog Rusija įvykdė karo nusikaltimus žmoniškumui”, – teigė K. Harris kreipdamasi į susitikime dalyvaujančius pasaulio vadovus.

Tai yra pirmas kartas, kai Vašingtonas oficialiai pripažino Maskvos veiksmus Ukrainoje kaip nusikaltimus žmoniškumui.

„Jų veiksmai yra išpuolis prieš mūsų bendras vertybes ir mūsų bendrą žmoniškumą. Rusijos pajėgos vykdo plataus masto ir sistemingą išpuolį prieš civilius gyventojus”, – pridūrė JAV viceprezidentė.

Ji išvardino daugybę nusikaltimų, kuriuos, pasak jos, Ukrainoje įvykdė Maskvos pajėgos, įskaitant žmogžudystes, prievartavimus ir kankinimus.

„Visiems, kurie įvykdė šiuos nusikaltimus, ir jų vadovams, kurie prisidėjo prie šių nusikaltimų, sakau, kad jūs turėsite atsakyti... Teisingumas turi būti įvykdytas”, – teigė ji.

Vasario 17 d., penktadienį prasidėjusioje Miuncheno saugumo konferencijoje dalyvauja virtualinė pasaulio ly-

derių, įskaitant Vokietijos kanclerį Olafą Scholzą, Prancūzijos prezidentą Emmanuelį Macroną, JAV viceprezidentę Kamalą Harris ir Kinijos diplomatijos vadovą Wang Yi.

K. Harris taip pat džiaugėsi Ukrainos sėkme priešinant Rusijos invazijai.

„Kyjivas tebestovi, Rusija susilpnėjo, o transatlantinis aljansas yra stipresnis nei bet kada anksčiau ir, svarbiausia, Ukrainos žmonių dvasia išlieka”, – sakė K. Harris. „Privalome didinti savo paramą Ukrainai”

Vasario 18 d., šeštadienį, antrąją konferencijos dieną, skambėjo raginimai suteikti daugiau karinės paramos Ukrainai.

Vakarų sąjungininkai, daugiausiai Jungtinės Valstijos, Kyjivui nusiuntė ginkluotės už milijardus dolerių – pradedant artilerija ir baigiant oro gynybos sistemomis, bet Ukraina tvirtina, jog norint pradėti sėkmingą kontrpuolimą jai reikia didesnės paramos.

NATO generalinis sekretorius Jensas Stoltenbergas palaiko Kyjivo raginimus, teigdamas, kad „privalome palaikyti ir didinti savo paramą Ukrainai”.

„[Rusijos prezidentas Vladimiras] Putinas neplanuoja taikos. Jis planuoja dar didesnę karą”, – teigė J. Stoltenbergas.

„Didžiausia rizika yra ta, kad laimės V. Putinas. Jei V. Putinas laimės Ukrainoje, jam ir kitiems autoritariniams lyderiams bus perduota žinia, kad jie gali naudoti jėgą, kad pasiektų tai, ko nori”, – sakė jis.

Europos Komisijos pirmi-

ninkė Ursula von der Leyen paragino sustiprinti karinę paramą tokiose srityse kaip amunicijos tiekimas.

„Turime padvigubinti savo pastangas ir tęsti masinę paramą, kuri yra būtina, kad šie imperialistiniai V. Putino planai visiškai žlugtų”, – teigė ji konferencijos metu.

Vasario 17 d. nuotoliniu būdu atidarydamas konferenciją Ukrainos prezidentas Volodymyras Zelenskis paskatino Vakarų paspartinti savo paramą, o Europos šalys pažadėjo ją sustiprinti.

Nepaisant šių raginimų suteikti didesnę paramą, sąjungininkai nesiryžta suteikti Kyjivui visko, ko jis prašo.

Nors praėjusį mėnesį, po kelias savaites trukusios nežiניים, priimtas Berlyno sprendimas leisti siųsti Ukrainai Vokietijoje pagamintus tankus „Leopard” suteikė Kijevui šiek tiek vilties dėl galimo ginklų tiekimo ateityje.

Vis dėlto Vokietija, kuri pati pažadėjo pristatyti 14 tankų „Leopard” iš karių atsargų, dabar stengiasi įtikinti sąjungininkes įsipareigoti duoti savo tankų Ukrainai.

Po Briuselyje vykusio Ukrainos rėmėjų susitikimo Vokietijos gynybos ministras Borisas Pistorius teigė, kad sąjungininkams kol kas pavyko surinkti tik „pusę bataliono” naujesnių tankų „Leopard 2”.

Vasario 17 d., penktadienį B. Pistorius sakė, kad Miuncheno saugumo konferencijoje kalbėjosi su kolegomis iš Lenkijos, kuri taip pat pažadėjo skirti tankų Ukrainai, apie šaudmenų ir atsarginių dalių tiekimą tankams „Leopard”. **LRT, BNS**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com
P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119
Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.
Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president
Gediminas Markevičius, redaktorius / editor
1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029
E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com
DIRVA (USPS 157-580)
Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašinių nespausdiname.

RUSIJOS PREZIDENTO JUOKELIAI

„Borisai, aš nenoriu tavęs nuliūdinti, bet raketa (išspręs šią problemą) vos per minutę“, - lyg juokais, lyg rimtai, tarė V. Putinas tuometiniam Jungtinės Karalystės ministrui-pirmininkui Borisui Johnsonui, kai šis stengėsi pasakyti V. Putinui, jog „nėra jokių perspektyvų, kad Ukraina greitai laiku prisijungs prie NATO“, ir įspėjo jį, kad bet kokia rusų invazija reikštų „daugiau NATO, o ne mažiau NATO“ prie Rusijos sienų. Apie tai B. Džonsonas pasakoja BBC sukurtame dokumentiniame filme. Filmą, bet kyla klausimų dėl kitų pokalbių, kurie vyko tarp Rusijos diktatoriaus ir Vakarų valstybių vadovų, kai šie bandė įtikinti V. Putiną nepradėti masinės invazijos į Ukrainą. Kol kas neteko girdėti apie filmą, kuriame pasakojama apie V. Putino ir, pavyzdžiui, Vokietijos kanclerio Olafo Šolco pokalbį... Gal tuomet būtų aiškesnės priežastys, verčiančios O. Šolcą nuolaidžiauti agresorei Rusijai? Arba kodėl Emanuelis Makronas? Bet filmo teks palaukti, kaip ir esminio persilaužimo gynybiniame Ukrainos kare prieš Kremliaus banditų ordas. O tas persilaužimas, kuomet toliau tuo aiškiau, vargu ar bus įmanomas be tiesioginio NATO įsikišimo. Nes alinančio karo variantas yra palankesnis rusams (todėl jie jį ir pasirinko, kai nepavyko užimti Kijevo „per tris dienas“), turintiems didesnius išteklius ir kantrybės laukiant, kol Vakaruose įsigalės nuovargio nuotaikos ir praeis noras remti Ukrainą. Net neabejokime, kad Kremliaus agentūra ir čia pasistengs kurstydama nuotaikas „kiek galima tiems ukrainiečiams duoti?“, „kada savais pasirūpinsite?“ ir pan. Tiesą sakant, tai jau dabar vyksta – neišskiriamas nė JAV. (O ką bekalbėti apie ES ir NATO narę Vengriją, kurios vadovas Viktoras Orbanas bandė blokuoti ES paramos Ukrainai skyrimą ir atsisakė padėti nuo agresoriaus besiginančiai šaliai, neganato, vis peza, kad ginkluotės tiekimas „tik gilina konfliktą“.) Istorija moko, kad Europoje karas tarp valstybių retai išlieka tik dviejų kariaujančių šalių reikalas – netgi teigiama, kad karas Europoje visuomet perauga į pasaulinį. Deja, tai liūdina tiesa. Juk ir dabar matome, kad Rusijos pusėje stovi Baltarusija, Šiaurės Korėja, Iranas (jos tiekia rusams ginkluotę), Ukrainos pusėje – demokratinis Vakarų pasaulis. Kol kas didvyriškos ukrainiečių pastangos karą lokalizuoja, bet ilgai taip nesitęs dėl paprastos priežasties – Ukraina neatlaikys net ir su moderniais ginklais, nes išsėks pagrindinis resursas, t.y. kariai (kurių šiuo metu, anot ukrainiečių, kasdien žūva „triženklis skaičius“).

Štai tokiame neramiam pasaulyje tebevyksta demokratinio pasaulio procesai, iš kurių svarbiausias yra valdžios rinkimai. Štai čekai antrajame rinkimų ture rinko prezidentą. Turbūt niekada anksčiau mes, lietuviai, tiek dėmesio Čekijoje vykusiems prezidento rinkimams nesame skyrę. Priežastis paprasta: vienas iš kandidatų kartą pareiškė, kad Baltijos šalių jis negintų...

Taigi antrajame prezidento rinkimų ture susigrūmė buvęs NATO generolas provakarietiško pažiūrų Petr Pavelas ir buvęs ministras pirmininkas, populistas milijardieriaus verslininkas Andrejus Babišas. Nors Čekijos prezidento postas daugiau simboliškas, visgi užteko seno raugo veikėjo, dabar

BŪTI AR NEBŪTI STIPRIAUSIAI EUROPAI?

Kai Rusija užėmė Krymą 2014 metais, buvęs Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) prezidentas Barackas Obama nusprendė Ukrainos esminės politikos reikalus perduoti Europai. Visų pirma, Vokietijos kanclerei Angelai Merkel, atsisakiusiai tiesti ginklų Ukrainai.

Beje, Rusijos kariuomenė užėmė Krymą be šūvių, nes to meto Ukrainos vadovybė nedavė įsakymo ginti Krymą. Ginkluota pasipriešinimo kova prieš okupantą prasidėjo ginant Donbasą.

Pasak JAV saugumo bei Rusijos reikalų ekspertės Angelos Stent, dirbusios prezidento George'o W. Busho komandoje, neseniai davusios interviu vokiečių žurnalui „Spiegel“, klaida buvo tai, kad JAV į Krymą okupaciją ir rusų įsiveržimą Donbase sureagavo nepakankamai griežtai. JAV prezidentas B. Obama nesiėmė lyderystės demokratiniam Vakarams: visos kartu, pirmiausia su Vokietija ir kitomis didžiosiomis Europos šalimis, nesustabdė Rusijos įsiveržimo į Ukrainą.

Anot saugumo ekspertės A. Stent, JAV prezidento B. Obamos problema buvo ta, „kad jis iš tikrųjų nenorėjo užsiimti reikalais, susijusiais su Rusija, nes viskas per daug komplikuota“. Nenorėta per daug pykdyti Vladimiro Putino Rusiją ir tai buvo didžiausia B. Obamos klaida. Kai V. Putinui nusileista Krymo klausimu, jis nenurimo, o dar labiau įžūlėjo ir pasirengė pulti visą Ukrainą. Tai suprato nauja Ukrainos vadovybė, vadovaujama prezidento Petro Poroškos,

pradėjusio modernizuoti ir stiprinti Ukrainos armiją. Ir tai jam pavyko.

Po aštuonerių metų V. Putinas pradėjo naują karą su didesnėmis ambicijomis ir manydamas, kad Vakarai susiskaldys bei Ukraina taps lengvu grobiu Rusijos armijai. Planas dėl lengvo grobio nepasiteisino. Vakarai iš esmės nesusiskaldė, o vadovaujami JAV pradėjo tiesti modernią ginkluotę narsiai kovojančiai Ukrainai.

Amerikai buvo ypač svarbu įtikinti Vokietiją (didžiausią ir ekonomiškai galingiausią Europos valstybę su 84 milijonais gyventojų) pradėti aktyviau dalyvauti Ukrainos gynybos reikaluose. Valstybę, sugebėjusią sėkmingai atsiveikinti su nacistine praeitimi ir sukūrusia pavyzdinę demokratiją. Su plačia savivalda prezidentui Joe Bideniui tai pavyko. Amerika ir Vokietija, kartu su Europos Sąjunga, kur pagrindiniu smuiku griežia taip pat Vokietija, iš esmės tapo europinių ir demokratiškos pasaulio valstybių lyderės, kai priešinamasi Rusijos invazijai į Ukrainą.

Besitęsiantis karas Ukrainoje parodė vieną svarbią bėdą, kurią europiečiams reikia išspręsti... Europos gynybinė galia per daug silpna. Vargu, ar Ukrainai sektųsi mūšio lauke be JAV įsikišimo teikiant didžiulę finansinę ir ginkluotės pagalbą.

Anot saugumo ekspertės A. Stent, kol didžiosios Europos šalys, o ypač Vokietija, skirs daugiau lėšų socialiniams šalių reikalams, o ne gynybai, Europa liks silpna ir neapsieis

be JAV pagalbos. Tik ar sutiks JAV nuolat remti Europą, ar visada užteks jėgų, ar ji negrįš į izoliacionistinę politiką, kai pasikeis prezidentas? Ar Europos šalių gyventojai sutiks su tokia valdžia, kuri ją nuskurdintų? Hamleto vertas klausimas: būti ar nebūti stipriausiai Europai?

JAV didžiausią dėmesį telkiant Kinijai ir kitoms Pietų Azijos modernėjančioms šalims, Didžiajai Britanijai pasitraukus iš Europos Sąjungos, Europai liekant be lyderio, Vakarų Europoje atsiranda nemažai politikų, ekonomistų, istorikų bei politologų, manančių, jog atėjo laikas kurti Vidurio Europos „imperiją“, konkurencingą ir Kinijai, ir JAV, ir Pietų Azijos bei kitoms šalims.

Vienas jų – geopolitikos ekspertas iš Londono Pankaj Mishra, tyrinėjantis Azijos valstybių modernizaciją. Jo teigimu, Vakarų politinė įtaka traukiasi. Ją formavusios Jungtinės Valstijos ir Didžioji Britanija iš lėto silpsta, užleisdamos vietą ne vakarietiškoms šalims, kurios, beje, vengia sankcijų politikos Rusijai. Vakarų jos nelaiko idealu, kuriuo reikėtų sekti. Tai ne tik didžiausios Azijos valstybės (Kinija ir Indija), bet ir dalis Pietų Amerikos valstybių, įskaitant didžiausią Pietų Amerikos šalį Braziliją, turinčią daugiau kaip 200 milijonų gyventojų. Naujas prezidentas Lula da Silva atsakė neigiamai, kai vokiečių kancleris Olafas Scholzas prašė ginklais paremti Ukrainą. Argumentas – jo šalis neutrali.

Kuriant Vidurio „imperiją“ (vok. *Das Reich der Mitte*), svarbų vaidmenį britų mokslininko nuomone, galėtų suvaidinti demokratinė, gerus santykius su JAV turinti Vokietija, sugebanti sėkmingai prekiauti su Kinija ir daugeliu Azijos šalių, be kurių indėlio pasaulis nesugebės išspręsti klimato kaitos, demografijos, masinės migracijos ir kitų aktualių žmonių klausimų. Deja, nemažai jų – autoritarinės valstybės.

Arba demokratinės kaip Indija, bet, anot britų mokslininko, minėtoji jau suka autoritarizmo link. Vokiečių ekonominis modelis, numatęs tam tikrą valstybės vaidmenį ekonomikoje, sėkmingai įgyvendintas kanclerio Otto Bismarko valdymo metais, tapo atraktyvus kitoms valstybėms jau 19 a. Įtakingi vokiečių ekonomistai buvo nusistatę prieš „laissez-faire“ (pranc. *laissez-faire*). Tai visiško valstybės nesikišimo į ekonomi-

(Nukelta į 4 psl.)

jau buvusio prezidento Milošo Zemano, kad į čekus būtų žvelgę kaip į proputinišką politiką palaikančią valstybę. Nenuostabu, kad M. Zemanas rinkimuose palaikė A. Babišą (tai jis „negintų Baltijos šalių“).

Taip jau susiklostė, kad rinkimų dienomis teko viešėti Čekijoje. Visų pirma akių nerėžė įprastiniai kandidatų reklaminių plakatai – jų buvo, bet ne „ant kiekvieno kampo“. Tačiau neįmanoma buvo nepastebėti P. Pavelo inteligentiškumo, apeliuojančio į sąmoningumą, ir A. Babišo primityvaus populizmo, skirto neišsilavinusiems visuomenės dalim. Štai viename iš plakatų A. Babišas pavaizduotas kalbantis mobiliuoju telefonu (lyg ir nieko blogo telefonas, bet tai tiesiog klasikinis atvaizdas iš kriminalinio pasaulio bosų gyvenimo), o virš jo spindi užrašas – „priversime valdžią tarnauti žmonėms“. Suprantate? Svarbiausia – prievarta! Ir melas, kad valdžia – tai ne tie patys žmonės. (Įdomu, o kuo jis pats būtų, jei jį išrinktų?) „Baigėsi sunkus ir skaudus šios šalies patriotams laikmetis, kai šalies aukščiausiosiose pareigose buvo praeitis, sumišusi su dabartinio Kremliaus kvapu, su korupcija (o tai visuomet eina kartu su tuo kvapu), su antieuropietišku“, - rinkimų rezultatus Čekijoje įvertino europarlamentarė Rasa Juknevičienė, teigdama, kad gerai pažįsta išrinktąjį prezidentą P. Pavelą – žmogų, nuoširdžiai remiantį Ukrainą ir demokratiją.

Ne už kalnų ir Lietuvoje rinkimai, tiesa, ne prezidento – kovo mėnesį rinkimai į vietinę valdžią. Tokių babišų, deja, irgi nestokojame. Ką ten babišų, net janukovičių turime! Su Kremliaus kvapeliu, anot europarlamentarės.

Kęstutis Šilkūnas

SUSITIKIME SU JAV ATSTOVŲ RŪMŲ NARE NANCY PELOSI LIETUVOS PREMJERĖ PADĖKOJO UŽ ILGALAIKĘ PARAMĄ REGIONO SAUGUMO STIPRINIMUI

Miuncheno saugumo konferencijoje Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė susitiko su JAV Atstovų rūmų nare Nancy Pelosi, kuriai padėjo už asmeninį indėlį į Lietuvos ir regiono saugumo stiprinimą ir JAV lyderystę remiant Ukrainą. Susitikime aptartas transatlantinio saugumo stiprinimas, autokratijų iššūkis demokratijoms ir taisyklėmis paremtai pasaulio tvarkai, Rusijos karas Ukrainoje ir parama Ukrainai.

„Jungtinių Valstijų vaidmuo sustiprinant mūsų šalies ir regiono saugumą yra ypatingai didelis ir labai vertiname Jūsų asmeninį ilgametį indėlį šioje srityje. Šiandien Vakarų vienybė ir JAV lyderystė Ukrainos rėmėjų gretose sulaiko Rusijos agresiją nuo plitimo gilyn į Europą. Todėl labai svarbu, kad

karinė parama Ukrainai būtų spartinama ir didinama, nes tik Ukrainos pergalė leis atkurti tvarią taiką Europoje ir atgrasys agresorius nuo kėsinosi į taisyklėmis grįstą pasaulio tvarką“, – sakė Ministrė Pirmininkė I. Šimonytė.

JAV ir kitų NATO sąjungininkų pajėgų buvimas Baltijos šalyse yra esminis regiono saugumo elementas, sutvirtinantis kolektyvinės gynybos įsipareigojimus ir užtikrinantis patikimą atgrasymą, susitikime pabrėžė premjerė I. Šimonytė.

Susitikime taip pat akcentuota bendradarbiavimo su demokratiniiais partneriais Azijos ir Ramiojo vandenyno regione svarba, demokratijų solidarumas sergant bendromis taisyklėmis grįstą tarptautinę tvarką autokratijų iššūkio akivaizdoje.

LRV

Miuncheno saugumo konferencijoje Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė susitiko su JAV Atstovų rūmų nare Nancy Pelosi (dešinėje).

LRV

(Atkelta iš 3 psl.)

BŪTI AR NEBŪTI STIPRIAI EUROPAI?

ką doktrina, pradėta Adamo Smito. Vokiškas modelis darė įtaką jauniems 19 a. antros pusės JAV ekonomistams, studijavusiems Vokietijos universitetuose. Dar labiau vokišku ekonomikos modeliu po pralaimėto karo susidomėjo japonai. Vokiečių ekonomisto Gustavo von Schmollerio žodžiais, „Japonija sugebėjo peržengti egoistinius klasių interesus, išleisti tokius įstatymus, kurie gina silpnesnius ir žemutinės klasės interesus“.

„Valstybės gynėjos“ vaidmenį iškėlusį vokiečių ekonominė mokykla ir mūsų dienomis sėkmingai naudojama ne tik Vokietijoje, bet ir daugelyje pasaulio valstybių. Ji padeda spręsti socialinio teisingumo klausimus, suteikia daugiau laisvių savivaldai, užtikrina didelį profesinių sąjungų vaidmenį, kuria pensijų fondus, visiems prieinamas sveikatos apsaugos paslaugas, sprendžia atlyginimų dydžio ir darbo trukmės klausimus.

Ar to užteks Vokietijai, kad taptų Europos lydere? Ar lyderyste ir toliau dalyvis su 17 milijonų gyventojų mažesne Prancūzija? Parodys laikas.

Dauguma Lietuvos ekonomistų, kuriuos girdime viešojoje erdvėje, mano galva, daugiau linkę pasiremti ne „valstybės gynėjos“, o besąlygišku laisvosios rinkos garbinimu, tarsi „laisvoji rinka viską išspręs“, to reikalauja laisva rinka ir panašiai. Deja, be valstybės išikišimo visuomenė daugelio dalykų išspręsti negali. Vokiečių ekonomistai tai suprato dar 19 a.

Vytautas Plečkaitis, Nepriklausomybės Akto signataras

PABRADĖJE PASVEIKINTA NAUJOJI JAV KARIŲ ROTACIJA

Naujoji JAV karių rotacija Pabradėje.

Nuotr: A. Pliadis/KAM

„Jungtinių Amerikos Valstijų buvimas Lietuvoje ir įsipareigojimai regiono saugumui šiuo metu yra kaip niekad tvirti. Sveikiname JAV įsipareigojimą užtikrinti nepatraukiamą JAV bataliono buvimą Lietuvoje, o mes savo ruožtu ir toliau tvirtai tęsime savo įsipareigojimą teikti priimančiosios šalies paramą ir gerinti sąlygas JAV karių buvimui Lietuvoje,“ – sako krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas tarnybą Lietuvoje pradėjus naujai JAV Sausumos pajėgų bataliono rotacijai.

Lietuvos kariuomenės vadas generolas leitenantas vadas Valdemaras Rupšys pažymi, jog JAV ir Lietuvos ginkluotųjų pajėgų sąveika nėra duotybė, bet pasiekiamas sunkiu darbu ir bendromis pratybomis. „Iškilius grėsmėi pirmieji savo namų stotų gintų Lietuvos kariai, bet JAV

palaikymas yra gyvybiškai svarbūs tiek NATO pozicijos stiprinimui rytiniame Europos flange, tiek atgrasant priešiškas jėgas“, – vasario 2 d. Generolo Silvestro Žukausko poligone Pabradėje surengtoje ceremonijoje.

„Rusijos karas Ukrainoje rodo strateginę sąjungininkų buvimą NATO rytiniame flange svarbą. Ši septintoji JAV pajėgų rotacija be pertraukos Lietuvoje yra aiškus signalas, kad JAV įsipareigojimas NATO aljansui yra nepajudinamas“, – sako JAV ambasadorius Robertas Gilchristas.

Devynių mėnesių trukmės tarnybai į Lietuvą amerikiečių kariai atvyko iš nuolatinės savo dislokacijos vietos Teksaso valstijoje, Fort Hude. Būdami Lietuvoje jie nuolat dalyvaus pratybose ir taip didins sąjungininkų kariuomenių sąveiką.

8-ojo kavalerijos pulko

1-ojo bataliono „Mustangs“ (1-8) ir 16-ojo lauko artilerijos pulko 3-ojo bataliono „Rolling Thunder“ (3-16) kariai įsikūrė Lietuvos kariuomenės poligone Pabradėje sąjungininkų kariams skirtoje stovykloje. Čia įrengta reikiama karinė infrastruktūra, kuri užtikrina tinkamas sąjungininkų kariams treniruočių ir gyvenimo sąlyga – kareivinės, administracinės patalpos, valgyklos, logistikos aikštelės, kt.

JAV yra strateginė Lietuvos partnerė ir viena pagrindinių Baltijos regiono saugumą užtikrinančių sąjungininkų. Amerikiečiai aktyviai dalyvauja įgyvendinant saugumo užtikrinimo priemones Baltijos šalyse, stiprindami regiono saugumą ir stabilumą. Savo kariais, technika ir lėšomis JAV aktyviai prisideda prie mūsų gynybos.

LR KAM

KYJIVE PAMINĖTA LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENA

Vasario 17 dieną Lietuvos ambasadoje Kyjive buvo pažymėtos Lietuvos valstybės atkūrimo 105-osios metinės. Renginyje dalyvavo Eurokomisaras Virginijus Sinkevičius, Ukrainos Europos ir Euroatlantinės integracijos vicepremierė Olha Stefanishyna, Ukrainos Aukščiausiosios Rados pirmininko pavaduotojai Olena Kondratiuk ir Oleksandr Korniyenko, Ukrainos aplinkos apsaugos ir gamtos resursų ministras Ruslan Strilec, Ukrainos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Mykola Tochytskyi, Ukrainos gynybos ministro pavaduotojas Oleksandr Polishchuk, taip pat Ukrainoje viešintis užsienio reikalų viceministras Mantas Adomėnas.

Susirinkusius į minėjimą Ukrainos valdžios atstovus ir Parlamento narius, diplomatinio korpuso atstovus, Lietuvos ir Ukrainos verslininkus, mokslininkus, Kyjive gyvenančius lietuvius ir Lietuvos draugus pasveikino Lietuvos ambasadorius Ukrainoje Valdemaras Sarapinas, savo kalboje pažymėdamas Vasario 16-osios svarbą ir prasmę, linkėdamas ukrainiečiams nepalūžti kovoje su Rusijos agresija ir dar kartą patvirtindamas visokeriopą Lietuvos paramą Ukrainai.

Svečius taip pat pasveikino Lietuvos ir Ukrainos užsienio reikalų viceministrai M. Adomėnas ir M. Tochytskyi. Tylos minute buvo pagerbti už Ukrainos laisvę ir nepriklausomybę žuvę kariai ir civiliai gyventojai.

LR URM

VASARIO 16-OJI. MINTIMIS NUO 1918 METŲ IKI ŠIŲ DIENŲ

Kovo 11-osios Akto signataras dr. Leonas Milčius

Visada valstybės didžiųjų švenčių išvakarėse prieš akis praplaukia vos ne visa valstybės istorija. Gal net ne istorija, o tik jos kontūrai, vieniems ryškesni ir tikresni, kitiems tik atskiros, labai savitos vizijos. Gerai, kai vieni ir kiti suranda tą lašelį tiesos, nors mažus atsakymus į amžinus klausimus: iš kur atėjome ir kur einame?

Nuo mūsų šiandienos 1918 metų vasario 16-ąją skiria net 105-eri metai, mūsų tautos ir valstybės istorijoje jau tikrai svarbi aukštuma, nuo kurios galima žvelgti į nutolusią praeitį bei būti tikram, kad ir ateityje tą vieną ryškiausių savo istorijos aukštumų matysime, ja gėrėsime ir džiaugsimės.

Menkai išsprusęs, arba savo istorijos nelabai gerbiantis, žmogus kartais pasamprotauja:

- Na ir kas ta Vasario 16-oji, tas Aktas ir jo signatarai? Suėjo Vilniuje į vieną vietą 20 žmonių, paposėdžiavo, pasiginčijo ir pasirašė kažkokį popierių. Panašiai labai dažnai pasakoma ir apie 1990 m. kovo 11-osios Nepriklausomybės Aktą bei jo signatarus:

- Tik pagalvokite, pakliuvo gal net atsitiktinai ant Sąjūdžio bangos į Aukščiausiąją Tarybą, vėlai vakare vardiniu būdu pabalsavo, o vėliau ir ant bendro lapo pasirašė. Tiek to ir darbo, tūkstančiai tokių galėjo būti.

- Vienus bei antrus panašius pasakymus galima būtų nekreipti ir dėmesio, argi mažai dvasiškai skurdžių, piktavalių žmonių esama, bet kai tai dažnai kartojama, tenka pripažinti – vai kiek daug rūdžių mūsų valstybės pamatinius akmenis norėtų graužti, kiek daug nemąstančių, savęs ir savo istorijos negerbiančių žmonių dar turime. Tad pati didžiausia klaida, tiesiog nepataisoma nelaimė būtų pasiduoti tai tamsiai, gaivališkai užsimiršimo bangai ir viską palikti tik istorikams, jų teismui. Tad taip stipru, kai mes surandame laiko, randame reikalo pabūti savo gyvoje istorijoje, pasistengiame ją pažinti ir joje rasti sau reikalingus, teisingus atsakymus, kurie suteikia jėgų, tikėjimo ateitimi, darbais, žmonėmis, savo tauta ir visa valstybe.

Tad kaip ir kodėl lietuvių tauta atėjo į 1918 metų Vasario 16-ąją, kuo ši data, tą dieną priimtas dokumentas, jį pasirašę žmonės buvo, yra ir bus Lietuvai, visiems joje gyvenantiems žmonėms svarbūs? Daugelį datų ir į įvykių net ir po kelių šimtų metų mums skaudu prisiminti, sunku suprasti, kodėl būtent taip nesė-

kmingai jie susiklostė. 2009 metais šventėme Lietuvos vardo 1000 metų paminėjimą, tačiau tikrąjį valstybingumą ne visada turėjome, netgi priešingai, taip dažnai ir ilgai neturėdavome.

Nors Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė ir Lenkijos Karalystė 1569 m. liepos 1d. Liublino sutartimi sudarė vieną Lenkijos ir Lietuvos Valstybę, tačiau ji per visus savo 226 gyvavimo metus visą laiką silpo ir, patyrusi net tris padalijimus, 1795 m. lapkričio 25 d. po III padalijimo buvo išbraukta iš Europos valstybių sąrašo, o jos teritoriją 1797 m. sausio 15 d. pasidalijo Rusijos, Prūsijos ir Austrijos imperijos. Tad Lietuva beveik 120 metų, su nedideliu vienerių metų Napoleono žygio 1812 m. į Rusiją laikotarpiu, buvo visiškai Rusijos imperijos priklausomybėje. 1914 m. rugpjūčio 1 d. prasidėjęs I pasaulinis karas Lietuvą padarė Rusijos ir Prūsijos karo teritorija. Nauja situacija ir santvarkos keitimasis pačioje Rusijoje sudarė tą palankią istorinę aplinkybę, kai Lietuvos statusas galėjo vėl keistis.

Tai tolimi laikai ir gal nevertėtų gaišti laiko samprotaujant, kodėl Lenkijos ir Lietuvos valstybė – Respublika neišlaikė. Tačiau visais laikais svarbiausią priežastimi buvo vidiniai nesutarimai, tautinės rietenos, tuo atveju lenkų bajorijos stengimasis sulenkinti visą Respubliką, visais būdais valstybės valdyme menkinti lietuvių didikų įtaką. Suprantama, svarbiausias valstybės galias skiriant vidaus nesutarimams, užsienio politikai, valstybės gynybai nelieka nei laiko, nei jėgų. Istorija gera mokytoja, tik politikai prasti mokiniai, tad mūsų nelaimės tos pamokos nuolat kartojamos ir kartojamos.

Taigi iki 1918 metų buvo gana ilgas, sunkus ir skaudus pavergtos Lietuvos gyvavimo laikotarpis. Tačiau ir jame gimė bei užaugo ne vienas lietuvių tautos patriotas, kilo ir pačiu žiauriausiu būdu buvo užslopintas ne vienas pasipriešinimas, sukilimas. Ėjimas iki 1918 m. vasario 16 d. buvo paženklintas ne vieno lietuvių suėmimu, kalėjimu, katorga, netgi kartuvėmis. Lyg didžiausiu stebuklu turėtume laikyti tai, kad nežiūrint juodo lietuviškos spaudos, kalbos draudimo, kultūros naikinimo, rusinimo ir lenkinimo, dar išliko tokios stiprios tautinio jausmo šaknys, kurios išugdė savus šviesuolius, kovotojus, savos nepriklausomos

Lietuvos valstybės kūrėjus. Jie ne tik negali būti užmiršti, bet kiekvienu iš jų mes privalome džiaugtis, gerbti, didžiuotis.

Priešinantis Lenkijos ir Lietuvos valstybės II padalijimui, 1794 m. Krokovoje prasidėjo generolo Tado Kosciuškos vadovaujamas sukilimas, kuris greitai persimetė ir į Lietuvą. Jau tais pačiais metais, vadovaujant inžinieriu Jokūbui Jasinskiui, lietuviai – sukilėliai savarankiškai veikė visoje Lietuvoje. Buvo sudaryta LDK sukilėlių vyriausybė – Lietuvos tautinė aukščiausioji Taryba. Tačiau rusų kariuomenė sukilimą numalšino, rugpjūčio mėn. užėmė Vilnių, o spalio viduryje ir visą Lietuvą.

Napoleonui pradėjus žygi į Rusiją, vėl kilo viltis išlaikyti Lietuvos, kaip politinio subjekto, statusą. Vilniaus katedroje buvo paskelbtas netgi atitinkamas aktas, bet 1813 m. karas su Napoleonu buvo baigtas ir Lietuva ilgiems metams liko Rusijos įtakoje. Tačiau ir tuo laiku vyko tam tikras kultūrinis gyvenimas. 1818 m. Liudvikas Rėza Karaliaučiuje išleido Kristijono Donelaičio poemą „Metai“, 1822 m. Simonas Daukantas parašo pirmą savo istorinį veikalą „Darbai senųjų lietuvių ir žemaičių“, 1823 m. Vilniuje išspausdinami pirmieji Adomo Mickevičiaus poezijos tomeliai, 1825 m. vėl Karaliaučiuje Liudvikas Rėza išleido pirmąjį lietuvių liaudies dainų rinkinį.

Labai ryškus pasipriešinimo rusų valdymui istorinis momentai yra 1830 -1831 metų sukilimas, kuriam vadovavo A. Gelgudas ir 1863 metų sukilimas, kuriam vadovavo Zigmantas Sierakauskas, Konstantinas Kalinauskas, kun. Antanas Mackevičius.

Nors 1864 metais uždraudžiama lietuviška spauda, tačiau Rytprūsioose, Ragainėje ir Tilžėje Dr. Jonas Basanavičius ir Jonas Šliūpas leido nelegalų pirmąjį lietuvišką laikraštį „Aušra“, pradeda atgyti nelegalus lietuvių tautinis sąjūdis. 1887 m. Vilniuje susiburia pirmasis Lietuvos socialdemokratų būrelis, kuris 1906 m. perauga į Lietuviškąją socialdemokratų partiją. Tuose pačiuose Rytprūsioose 1889 – 1905 m. leidžiami ir Lietuvoje platinami liberalios, demokratinės pakraipos žurnalai „Varpas“ ir „Ūkininkas“. Lietuvių inteligentai, kurie rūpinosi šiais leidiniais, dar vadinami aušrininkais, varpininkais, tai ir buvo tas branduolys, apie kurį būrėsi

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Aktas. Laikraščio „Lietuvos aidas“ numeris, kuriame pirmą kartą buvo paskelbtas 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Aktas | Lietuvos aidas, 1918, vasario 19, p. 1

visi vėlesni nepriklausomos Lietuvos valstybės kūrėjai. Prie varpininkų kartos priklausė Vincas Kudirka, Kazys Grinius, Juozas Bagdonas, Juozas Adomaitis – Šernas, Jonas Jablonskis, Povilas Višinskis, Jonas Vileišis, Jurgis Šaulys ir kt.

1895 metais pasirodo Maironio (Jono Mačiūlio) poezijos knyga „Pavasario balsai“ ir poema „Jaunoji Lietuva“. Caro valdžiai silpstant, o lietuviškai inteligentijai bei spaudai vis stiprėjant, 1904 m. gegužės 7 d. buvo panaikintas spaudos draudimas lotyniškuoju šriftu. Tų pačių metų gruodžio 23 d. Vilniuje pasirodo pirmasis legalus dienraštis lietuvių kalba „Vilniaus žinios“.

Nežiūrint caro žandarų persekiojimų ir sustiprintos padėties paskelbimo, 1905 m. lapkritį įsikuria Tautiškoji lietuvių demokratų partija, o tų pačių metų gruodžio 4-5 dienomis Vilniuje įvyksta pirmasis lietuvių suvažiavimas, vėliau pavadintas **Didžiuoju Vilniaus Seimu**, kuris iš Rusijos valdžios jau reikalavo politinės autonomijos, Lietuvos valstybingumo atkūrimo. 1906 m. posėdžiaujant I Rusijos Dūmai, joje dalyvavo ir 15 Vilniaus, Kauno ir Suvalkų gubernijoms atstovaujantys deputatai, iš kurių 8 buvo lietuviai. Jų pasisakymuose buvo reikalavimai į Lietuvos problemas žiūrėti atskirai, išskirtinai, o 1912 m. IV Dūmoje lietuvių atstovas Martynas Yčas Lietuvos politinės autonomijos klausimą jau

kėlė svarstyti atvirai.

1914 m. rugpjūčio 1 d. prasidėjęs Pirmasis pasaulinis karas Lietuvos politinius įvykius keičia. 1905-1914 metų laikotarpį galėjome laikyti kaip paruošiamojo darbo tarpsnį kovoje dėl lietuvių tautos teisių į politinę ir kultūrinę veiklą, o Pirmasis pasaulinis karas sudarė nelauktų galimybių politikams rūpintis, kaip atkurti Lietuvos valstybę, gauti teisę patiems nustatyti savo politinę ateitį.

Lietuvoje 1915 metais įsigali vokiečių valdžia. Rusijoje atsiduria apie 300 tūkst. lietuvių pabėgėlių, jiems šelpti kuriamos atskiros lietuvių organizacijos, kurios kartu bando spręsti ir Lietuvos ateities klausimus. Taip 1917 m. Petrograde sudaroma Lietuvių tautos taryba, o tų pačių metų gegužės 27 - birželio 3 dienomis Petrograde įvyksta visos Rusijos lietuvių Seimas. Šiame Seime lietuviai suskyla į kairiuosius ir dešiniuosius, netgi priimamos dvi savarankiškos rezoliucijos. Kairieji Lietuvos ateitį mato Rusijos sudėtyje, turinčią plačią autonomiją, o dešinieji – atskirą nuo Rusijos valstybę.

Labai aiškų apsisprendimą dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo lietuviai išreiškė 1916 m. Lozanoje vykstančioje Pavergtųjų tautų konferencijoje.

Vokiečių valdžiai leidus, 1917 m. rugsėjo 18 - 22 d. Vilniuje įvyksta Vilniaus konferencija, kurios dalyviai pri-

(Nukelta į 6 psl.)

Lietuvos Taryba, 1918 m. vasario 16 d. pasirašiusi Nutarimą dėl nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo, žinomą Lietuvos Nepriklausomybės Akto pavadinimu. Iš kairės sėdi: Jonas Vileišis, Jurgis Šaulys, Justinas Staugaitis, Stanislovas Narutavičius, Jonas Basanavičius, Antanas Smetona, Kazimieras Šaulys, Steponas Kairys, Jonas Smilgevičius; iš kairės stovi: Kazimieras Bizauskas, Jonas Vailokaitis, Donatas Malinauskas, Vladas Mironas, Mykolas Biržiška, Alfonsas Petrulis, Saliamonas Banaitis, Petras Klimas, Aleksandras Stulginskis, Jokūbas Šernas, Pranas Dovydaitis. Vilnius, 1917 m. rugsėjo 25 d. | Fotografė Aleksandra Jurašaitytė. *Kauno arkivyskupijos kurijos archyvas. Alb. 18-6*

(Atkelta iš 5 psl.)

VASARIO 16-OJI. MINTIMIS NUO 1918 METŲ IKI ŠIŲ DIENŲ

ėmė nutarimus dėl Lietuvos ateities ir iš 20 asmenų išrinko **Lietuvos Tarybą**. Išrinktam Prezidiumui vadovavo pirmininkas Antanas Smetona. Viename iš priimtų nutarimų buvo skelbiamas nepriklausomas valstybės, besitvarkančios demokratiniais principais siekis, antrajame – numatyti sąjunginiai santykiai su Vokietija. 1917 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Taryba paskelbia Lietuvos valstybės atkūrimo aktą ir jos sąjunginius ryšius su Vokietija.

1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Taryba istorinėje sostinėje Vilniuje, Didžiojoje gatvėje Nr. 30 (dabar Pilies g. Nr. 26) 12 val. 30 min. vienbalsiai priėmė nutarimą dėl Nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo ir jį pasirašė.

Nutarimą abėcėlės tvarka pasirašė:

Dr. Jonas Basanavičius (g.1851.11.23 Ožkabalių kaime, Vilkaviškio apskrityje, m. 1927 m. vasario 16 d. Vilniuje, palaidotas Rasų kapinėse);

Kazimieras Bizauskas
Mykolas Biržiška
Saliamonas Banaitis
Pranas Dovydaitis
Steponas Kairys
Petras Klimas
Donatas Malinauskas
Vladas Mironas
Stanislovas Narutavičius
Alfonsas Petrulis
Dr. Jurgis Šaulys
Kazimieras Šaulys
Jokūbas Šernas
Aleksandras Stulginskis
Antanas Smetona
Jonas Smilgevičius
Justinas Staugaitis
Jonas Vailokaitis
Jonas Vileišis

Nutarimas paskelbiamas 1918 m. vasario 19 d. laikraštyje „Lietuvos aidas“.

Dokumente buvo skelbiama, kad „*Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo m. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą, demokratinius pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskiranti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.*“

Ilgai Lietuvoje nebuvo žinoma, kur yra Vasario 16-osios Akto originalas, ne vienas galvojo, kad jo jau ir nėra, piktų rankų sunaikintas amžiams. Ir koks buvo džiaugsmas, kai buvo pranešta, kad Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Liudas Mažylis 2017 metų kovo 29 d. Vokietijos užsienio reikalų ministerijos diplomatiname archyve surado nutarimo dėl Lietuvos Vasario 16-osios Nepriklausomybės paskelbimo originalą. Vėliau Vilniuje, laikinai parvežtą svarbiausią Lietuvos valstybei dokumentą, Signatarų namuos galėjau ir aš pamatyti. Trumpos, jaudinančios akimirkos visam laikui tapo nepamirštamomis.

Priimta nutarimą nebuvo lengva įgyvendinti. Iki realaus Lietuvos valstybės atkūrimo ir jos pripažinimo reikėjo daug laiko ir labai daug pastangų. 1918 m. kovo 23 d. Vokietija, imperatoriaus Vilhelmo II aktu pripažįsta Lietuvos valstybę, tačiau įvairiais pavaldumo ryšiais susaistytą su Vokietija. Remdamasi tuo jau teisiniu aktu, Lietuvos Taryba 1918 m. lapkričio 11 d. Lietuvos Valstybės tarybos Prezidiumas, remdama-

sis Laikinosios Konstitucijos nuostatomis, patvirtino pirmąją laikinąją, Augustino Voldemaro vadovaujamą šešių ministrų Lietuvos Vyriausybę. Ir galima laikyti, kad nuo to laiko Lietuva vykdė visas vidaus ir užsienio funkcijas, kaip pilnai savarankiška, nepriklausoma valstybė.

Lietuvos valstybės gyvavimas po 1918 metų nebuvo nei lengvas, nei sklandus. Kovos su atsitraukiančiais vokiečių daliniais – bermontininkais, rusų bolševikais, Lenkijos Vilniaus krašto aneksija, visa tai gulė ant jaunos valstybės pečių, kuriai reikėjo kurti savą kariuomenę, valdininkiją, šviesuomenę, vykdyti žemės ir viso ūkio reformas, išsikvoti nelengvą tarptautinį pripažinimą.

Tik 1919 m. rugpjūčio 25 d. visi Raudonosios armijos kariai buvo išvaryti iš Lietuvos teritorijos, o vokiečių daliniai priversti apleisti Lietuvą tų pačių metų gruodžio mėnesį. Tačiau dar ir po to Lietuvos pripažinimas *de jure* nusišė iki 1922 m. pabaigos, nors Tautų sąjunga į savo gretas Lietuvą priėmė dar 1921 m. rugsėjo mėn.

Ekonominės krizės ir stalinizmo bei fašizmo draskomoje Europoje nei viena valstybė, tauta ir net žmogus negalėjo būti saugus, garantuotas savo ateitimi. Tos juodosios lenties neišvengė ir Lietuva. Įmaišyta į jau sovietinės Rusijos imperijos, pavadintos Sovietų Sąjungą ir fašistinės Vokietijos pasidalijamą žemių zoną, 1940 m. okupuojama, patiria II pasaulinio karo žaizdas, žydų tautinės mažumos žudynes, genocidui prilygstančius pokarinius trėmimus, kultūros, istorinės ir tautinės savasties naikinimą, ekonomikos pajungimą Rusijos

interesams. Ir vis tik Lietuvos Nepriklausomybės 1918 m. Vasario 16 d. atstatymas yra toks kertinis ir toks svarbus, kad be jo tikriausiai niekada galbūt nebūtume išsaugoję savo valstybės, gal būt neišsaugoję ir savo kalbos, kultūros, tautinio identiteto.

Koks Vasario 16-osios Akto signatarų likimas?

Iki II pasaulinio karo pradžios mirė penki: Stanislovas Narutavičius, Jokūbas Šernas, Alfonsas Petrulis, Saliamonas Banaitis ir Jonas Basanavičius. Dar trys mirė nacių okupacijos metais Lietuvoje: Justinas Staugaitis, Jonas Vileišis, Jonas Smilgevičius. Kitų 12 signatarų likimas toks pats tragiškas, kaip ir jų atkurtos Lietuvos valstybės. Nuo gresiančio sovietų teroro 6 pasitraukė į Vakarus ir tapo priverstiniais politiniais emigrantais. Anksčiausiai, dar 1940 m., pasitraukė Antanas Smetona, Jonas Vailokaitis ir Jurgis Šaulys. Kiti - Steponas Kairys, Mykolas Biržiška ir Kazimieras Šaulys - pasitraukė 1944 m. vasarą. Išėiviai mirė kas Vokietijoje, kas Šveicarijoje, kas Amerikoje...

Dar 6 signatarai tapo sovietinio teroro aukomis. Pirmosios aukos - Vladislovas Mironas ir Kazimieras Bizauskas. Juos NKVD areštavo dar 1940 m. liepą. Prasidėjus 1941 m. Vokietijos ir sovietų karui, Kazimierą Bizauską enkavėdistai su didele grupe kalinių iš Kauno vežė gilyn į Rusiją ir pakelyje kažkur už Minsko sušaudė. Vladislovas Mironas per Birželio sukilimą iš kalėjimo buvo išlaisvintas, bet po karo sovietai jį vėl suėmė. Mirė 1953 m. Vladimiro kalėjime. Aleksandras Stulginskis, Donatas Malinauskas ir Pranas Dovydaitis 1941 m. birželio 14 d. su šeimomis buvo ištremti.

Donatas Malinauskas su šeima pateko į Altajų. Ten, netoli Bijsko, 1941 m. pabaigoje ar 1942 m. pradžioje mirė nuo bado. Kiti du nuo šeimų buvę atskirti ir įkalinti lageriuose. Pranas Dovydaitis 1942 m. sušaudytas Sverdlovske. Aleksandras Stulginskis lagerį ištėvė (neretai dirbdavęs agronomu lagerių pagalbiniuose ūkiuose, šiltnamiuose), 1954 m. iš lagerio paleistas, bet ištremtas pas žmoną į Komiją. 1956 m. grįžo į Kauną, dirbo sodininkystės srityje, 1969 m. mirė Kaune. Abiejų banditinių režimų lagerininko dalią patyrė Petras Klimas, žymus Lietuvos diplomatas. Antrasis pasaulinis karas jį užklupo dirbantį ambasadoriumi Paryžiuje. Naciai 1940 m. Lietuvos ambasadą Paryžiuje uždarė ir pastatą atidavė sovietams. 1942 m. naciai ambasadorių suėmė ir metus išlaikė koncentracijos stovykloje, o paskui išsiuntė į Lietuvą. 1944 m. į Vakarus pasitraukti nespėjo, buvo sovietų suimtas ir įgrūstas į lagerį. Iš jo grįžo palieges ir 1968 m. mirė Kaune.

Gal ne kartą skaudūs Vasario 16-osios signatarų likimai gal ne vienas ir iš mūsų, Kovo 11-osios Akto signatarams bauginančiai iškildavo prieš akis, ypač 1991 m. sausio 13-osios naktį. Tik tikėjimas Sąjūdžio pakelta tauta, jos vienybė, tikėjimas, kad Dievas ir Tiesa yra kartu su mumis, savo noru ir giliais įsitikinimais prisiimta šventa istorinė atsakomybė, buvo stipresnė ir aukščiau už bet kokią baimę, už savo asmeninį likimą.

Labai skaudu, kad Antrojo pasaulinio karo audros, sovietinės okupacijos teroras, trėmimai ir kalėjimai ne tik išblaškė Vasario 16-osios Akto Signatarus po pasaulį, palaužė jų sveikatą ir užgesino pačias šviesiausias akis, bet kai kurių jų net ir palaikus amžiams paliko svetimuose kraštuose, nežinomuose Rusijos platybių kapuose. Tačiau Lietuvoje dar rasime daug miestų ir miestelių, netgi kaimų, kurie vienaip ar kitaip yra tiesiogiai susiję su 1918-ųjų metų signatarais, tų laikų ir pokario pačiomis šviesiausiomis lietuvių tautos asmenybėmis. Vasario 16-oji yra ta diena ir ta proga, kai juos visus privalome prisiminti, pagerbti, nes tai jie gulė kertiniais akmenimis į mūsų valstybės pamatus. Visi to Akto signatarai buvo ryškios asmenybės, žmonės – valstybininkai, lietuvių tautos patriotai.

Gera, kad ir mes, raudondvariečiai, galime džiaugtis, jog į šalia esančias Paštuvos (Nukelta į 7 psl.)

LIETUVOS TRISPALVĖ OHAJO VALSTIJOJE, JAV

Columbus LB pirmininkė Jūratė Phillips pakėlė vėliavą giedant Lietuvos himną.

I. Bublėnės nuotr.

LR garbės generalinė konsulė Ohajo (Ohio) valstijoje Ingrida Bublėnė kasmet pasirūpina, kad mūsų tautos Trispalvė plevėsuotų Klivlande, šalia miesto Rotušės, ir Ohajo sostinėje Kolumbuse (Columbus) prieš Kapitolijų.

Vėliavos pakėlimas Kolumbuse dalyvavo Kolumbuso lietuviai bei lietuviai studentai iš Ohajo

valstybinio universiteto (tie, kurie galėjo ištrukti iš pasikaitų). Kolumbuso lietuvių bendruomenės pirmininkė Jūratė Phillips pakėlė vėliavą, visiems giedant Lietuvos himną.

Proginę kalbą nuo Ohajo gubernatoriaus Mike DeWine perskaitė jo atstovas Jason Hill.

LR garbės konsulato OH inf.

VILNIAUS GIMTADIENIO PROGA AMBASADOJE LONDONE ATIDARYTA NUOTRAUKŲ PARODA

Sausio 25 d., pažymint Vilniaus 700 metų jubiliejų, Lietuvos ambasadoje Londone surengtas nuotraukų parodos „Virtualioji istorija. Senosios Lietuvos sostinės“ atidarymas ir pianisto Rimanto Vingro koncertas. Žinomas pianistas atliko F. Šopeno, J. S. Bacho, M. K. Čiurlionio ir kitų žymių kompozitorių kūrinius.

Šventinis renginys ambasadoje surengtas bendradarbiaujant su Lituanistinės etnokultūros ir dramos mokykla „Bite“ ir Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomene.

„Man džiugu, kad šį garbingą Vilniaus jubiliejų galime atšvęsti čia, Lietuvos ambasadoje Londone, kartu su lietuvių bendruomene. Jūsų indėlis į lietuviškumo skatinimą Jungtinėje

Karalystėje tęsia prieš 700 metų kunigaikščio Gedimino pradėtą misiją skleisti žinią apie Vilnių ir Lietuvą, jų atvirumą skirtingų kultūrų žmonėms ir neribotas galimybes. Linkiu visiems gražaus šventinio vakaro.“ – susirinkusiuosius sveikino Lietuvos ambasadoriaus pavaduotoja Lina Zigmantaitė.

Šventėje dalyvavo ambasadorius Eitvydas Bajarūnas, ambasados diplomatai, lituanistinių mokyklų mokytojai ir mokiniai, lietuvių bendruomenės nariai. Renginio metu ambasados svečiai galėjo aplankyti nuotraukų parodą ir daugiau sužinoti apie nuotraukų autorius - Lituanistinės etnokultūros ir dramos mokyklos „Bite“ mokinius, dalyvavusius praėjusią vasarą Lietuvoje vy-

kusioje stovykloje, ir susipažinti su jais. Renginio dalyvių taip pat laukė pramoginė programa – įtraukiantys žaidimai ir Vilniaus gimtadienio tortas.

Projektas „Virtualioji istorija“ yra įgyvendinamas aštuoneerių metų. Projekto iniciatorė Lituanistinė etnokultūros ir dramos mokykla „Bite“ subūrė partnerių komandą iš Europos lituanistinių mokyklų bei Lietuvos tam, kad labiau motyvuotų vaikus mokytis kalbos, kad vaikai giliau pažintų Lietuvos kultūrą bei stiprintų tapatybę. Kasmet beveik 100 vaikų susipažįsta su Lietuvos kultūrinio bei kulinarinio paveldu dešimties dienų edukacinėje stovykloje. Praeitų metų stovykla buvo skirta senosioms Lietuvos sostinėms pažinti.

LR URM

VASARIO 16-OJI PAMINĖTA NICOJE, PRANCŪZIJOJE

Minint Vasario 16-ąją - Lietuvos valstybės atkūrimo dieną, šalies himnas skambėjo lietuvių bendruomenės susitikime Nicoje. Į Žydrojo kranto (pranc. *la Côte d'Azur*) sostinę atvykęs Lietuvos ambasadorius Prancūzijoje Nerijus Aleksiejūnas, komercijos atašė Daiva Kirkilaitė-Chetcuti ir sekretorė Odeta Vilkišiūtė susitiko su Viduržemio jūros pakrantėje gyvenančiais lietuviais, kurių šventinį vakarą susirinko net virš 60.

„Karo Ukrainoje kontekste dar labiau turime džiaugtis savo laisve“, - susirikusiems lietuviams sakė Lietuvos ambasadorius Prancūzijoje Nerijus Aleksiejūnas.

Vizito metu ambasadorius susitiko su Nicos vicemeru Robert Roux, su kuriuo aptarė ateinančiais metais vyksiančio

Lietuvos ambasada Prancūzijoje pirmą kartą dalyvavo Nicos karnavale, kurio gyventojams ir svečiams pristatė Lietuvą.

LR URM

Lietuvos sezono Prancūzijoje planus ir bendradarbiavimo galimybes su šiuo Viduržemio pakrantės miestu.

Šiais metais Lietuvos ambasada Prancūzijoje pirmą kartą dalyvavo Nicos karnavale, kurio miestelyje Nicos gyventojams ir svečiams pristatė Lietuvą kaip įdomią ir patrauklią turistinę kryptį. Karnavalo miestelio lankytojai galėjo

daugiau sužinoti apie Lietuvos valstybės atkūrimo dieną, lankytinas vietas, tiesioginius skrydžius į Lietuvos sostinę ir Vilnius 700 programą.

Mažieji karnavalo dalyviai Lietuvos stende mokėsi konstruoti lietuviškus sodus ir daugiau sužinojo apie Lietuvą spalvindami valstybės simbolius ir garsiausias objektus.

LR URM

(Atkelta iš 6 psl.)

VASARIO 16-OJI. MINTIMIS NUO 1918 METŲ IKI ŠIŲ DIENŲ

kapines prie čia palaidoto brolio kun. Juozapo Vailokaičio amžinam poilsiui iš Vokietijos 2007 m. rugpjūčio 18 d. sugrįžo vieno iš Lietuvos valstybės atkūrimo Akto teksto rengėjų ir signatarų, Lietuvos finansų ir ūkio kūrėjo Jono Vailokaičio palaikai. Prie pat Raudondvario Didvyrių kaimo, yra Steigiamojo, Pirmojo ir Antrojo Seimo nario Viktoro Beržinsko, penkių brolių partizanų Bagdonavičių sodybas menantys paminklai, o pačiame Raudondvaryje, dar Sąjūdžio laikais sutvarkytos ir pašventintos rezistentų kapinės.

Vertindami visą lietuvių tautos kelią iki 1918 metų, turime pripažinti, kad svarbiausiuoju veiksniu buvo

tautinės sąmonės vystymasis, tautinio atgimimo sąjūdžio, kaip pasipriešinimo svetimų valstybių prievartai, svetimai kalbai, svetimai kultūrai, iškilimas. Šią sėkmę patvirtino ir vėlesni, jau mūsų laikų 1988 -1990 metų Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio veiklos rezultatai, kai Nepriklausoma Lietuvos valstybė vėl buvo atkurta jau po 50 sovietinės okupacijos metų. Tiek **1918 metų vasario 16-oji**, tiek mūsų pačių išgyventa **1990 metų kovo 11-oji** duoda didelę viltį, tikėjimą, kad mes, kol jausimės tvirti kaip tauta, kol savyje išlaikysime tautinį identitetą, savo kalbą, kultūrą, tautinę atmintį, tol visada turėsime realią galimybę išlaikyti, puoselėti, o esant reikalui ir atkurti, Nepriklausomą Lietuvos Valstybę.

Tuo viltis ir tikėti visados reikia, tačiau paskutiniai

ypač neramūs metai, Rusijos pradėtas žiaurus ir grobuoniškas karas prieš nepriklausomą Ukrainos valstybę, kurio metu siekiama ne tik užgrobti teritoriją, bet ir sunaikinti ukrainiečių tautą, jos kalbą, kultūrą, istorinę teisę būti lygia ir gerbiama tarp visų pasaulio valstybių ir tautų, gali peraugti ir į pasaulinį karą, o tuo pačiu pereiti ugnimi, griovimais ir mirtimi ir per Lietuvą. Žinoma, Lietuva nėra vieniša, yra Europos Sąjungos ir NATO narė, dabar, kartu su daugeliu Vakarų šalių, taip gražiai įsijungusi į didžiulę visokeriopą paramą kovojančiai Ukrainai.

Reikia tikėti, kad šis gėdingas karas baigsis ir tūkstančiais metų buvusios, dabar vėl išiplieskusios Rusijos imperinės ambicijos bus užgesintos. Tačiau turime pripažinti, kad turime ir vidinių problemų, kurios menkina

Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios valstybinius ir tautinius siekius. Vis didėjantis nusigrėžimas nuo tikrųjų tautiškų ir krikščioniškų vertybių, savo kalbos, rašto vartojimo siaurinimas, netgi iškraipymas ir atviras darykymas, pasidavimas siautulingam globalizmui, kuris veda į nutautėjimą ir didžiulę socialinę nelygybę, atsiskyrimas socialiai orientuotos laisvosios rinkos, neteisinga regioninė politika, visuomenės skaldymas į politinį bei kitokį menkavertį kultūrinį elitą ir, neva, į kaimišką prastuomenę, labai ir labai silpnina lietuvių tautą ir visą Lietuvos valstybę. Sunku be skausmo kalbėti apie netikėtai tokią didelę, dėl ekonominių priežasčių išaugusią vietos gyventojų emigraciją į kitas šalis. Labai norėtusi tikėti, kad to nėra, bet atrodo, kad vis aiškiau kyla nuodingi

buvusio sovietinio saugumo rudimentai, vis atviriau siaučia mūsų Nepriklausomybei priešiški informaciniai rūkai.

Visus pavojus būtina matyti, numatyti ir būti pasirengusiems juos atremti. Gražiai surengtos valstybinės šventės, kaip ir Vasario 16-osios bei Kovo 11-osios paminėjimai, dainų ir sporto šventės, negestantis krikščioniškasis Tikėjimas, savo valstybės kultūros ir istorijos puoselėjimas, ypatingas dėmesys jaunimo švietimui, jo kariniam, patriotiniam ugdymui, socialinis teisingumas yra tie gyvybės šaltiniai, kuriuose tauta ir valstybė tikrai gali išlikti bei vėl ir vėl atgimti. Ir toliau tvirtai tikint, kad bus išlaikytas tautiškos savimonės gyvybingumas, pasitikėjimas Dievo globa, galime švęsti ir drąsiai žvelgti į Vasario 16-ąją bei Kovo 11-ąją, kaip į neužgesinamus Lietuvos istorinius švyturius.

LIETUVOS VALDOVAS GEDIMINAS – DIDYSIS KUNIGAİKŠTIS AR KARALIUS? AR ATKURSIME TIKRUOSIUS ISTORINIUS LIETUVOS VALDOVŲ TITULUS?

VDU PROFESORIUS JUOZAS SKIRIUS

Gediminas – Lietuvos didysis kunigaikštis iš Gediminaičių dinastijos, pavadintos jo garbei. Titulavosi lietuvių ir rusų karaliumi, Žiemgalos kunigaikščiu. Popiežius Jonas XXII Gediminą įvardijo kaip „lietuvių ir daugelio rusų karalių“.

wikipedia.org

Lietuvai švenčiant Vilniaus miesto, prieš 700 metų pirmą kartą rašytiniuose šaltiniuose paminėto, jubiliejų, yra puiki proga prisiminti ir Vilniaus miesto, Lietuvos sostinės, įkūrėją valdovą Gediminą. Verta prisiminti ir tai, kokius titulus nešiojo Lietuvos valdovai iki Gedimino ir po Gedimino? Ar jie buvo tituluojami tik Lietuvos didžiaisiais kunigaikščiais? Ar Lietuva turėjo daugiau karalių? Tiesa, tai nėra nauji klausimai. Jie kas kartą iškildavo ir anksčiau.

Tik dėl Mindaugo karaliaus titulo nesiginčija, o dėl kitų valdovų statuso nevienareikšmiškai pasisakoma. Dar 2009 m., švenčiant Lietuvos tūkstantmetį, dr. Rasa Gečaitė paskelbė drąsų, paremtą dokumentais, straipsnį „Išniekinta Lietuvos karalystė ir karaliai“ (*Atgimimas*. 2009 m. vasario 27 d.: <http://www.delfi.lt/archive/print.php?id=20758150>). Vien per paskutinį dešimtmetį tuo klausimu sukaupta nemažai informacijos. Lietuvos mokslo akademijos Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius 2013 m. spalio 4-ąją surengė seminarą „Lietuvos karaliai, arba Lietuvos valstybės statusas XIII–XIV a.“. Ta proga istorikė Aukšė Ūsienė parengė 10 puslapių lankstinuką, kuriame argumentuotai aptarė Lietuvos valdovų statusą (kam.lt/wp-content/uploads/2022/03/lietuvos-karaliai.pdf). Prof. Alvydas Butkus 2018 m. publikavo straipsnį „Lietuvos valstybingumo pobūdžiai ir jų interpretacijos“, išdėstydamas valdovų titulaturą klausimą (<http://alkas.lt/2018/05/a-butkus-lietuvos-valstybingumo-pobudziai-ir-ju-interpretacijos>). Beje, straipsnis buvo parengtas Daugpilio universitete skaityto pranešimo pagrindu Garbės daktaro vardo suteikimo autoriui proga. Tais pačiais metais minimu klausimu buvo publikuotas solidus darbas – dr. Algimanto Bučio didelės apimties knyga „Lietuvių karaliai ir Lietuvos karalystė de facto ir de jure Viduramžių Europoje“, kuri dar kitais

metais susilaukė antro pakartoto leidimo. Knyga skirta senovės Lietuvos valdovų (iki XV a. pradžios) istorinių titulų analizei. Atliktos jo tyrimo išvados griauja nusenusį mitą apie vienintelį Lietuvos karalių Mindaugą. Įdomu ir tai, kad autorius kalba, jog Šv. Brunonas Bonifacijus 1009 m. pakrikštijo lietuvių karalių Netimerą. Straipsnių ir nuomonių titulų klausimu galime surasti ir daugiau. Tiesa, reikia pridurti, kad iševijoje JAV lietuviai istorikai (Jonas Dainauskas, Rimantas Kunčas-Žemaitaitis, Violeta Rutkauskienė ir kt.) viena-reikšmiai pasisakė ir pasisako, kad Lietuvą iki XV a. pradžios valdė karaliai. Taigi, nors atrodytų, kad yra pakankamai tyrinėjimų ir šaltinių, bet iki šiol akademineje bendruomenėje vis dar dominuoja „tradicinis“ vertinimas; mokykliniuose vadovėliuose mokiniai randa Lietuvos valdovus – didžiuosius kunigaikščius. Kodėl? Vieną priežastį man, dar 1998 m. stažuotės metu Čikagoje, bandė paaiškinti istorikas Jonas Dainauskas (1904-2000), kuris, kaip pats pasididžiavo, „40 metų tyrinėju Lietuvos ir Lenkijos santykius“. Paaiškinimas nebuvo iš maloniausių. Mat jis, atsiliepdamas apie senųjų laikų Lietuvos tyrinėtojus pasakė, kad lietuviai istorikai

yra stiprioje lenkų historiografijos įtakoje. Norint geriau suprasti, ką turėjo omenyje JAV lietuvių istorikas, tenka dar kartą prisiminti tą klausimą, pasiremti minėtų autorių tekstais.

Įsigalėjusi Lietuvos istoriografijoje nuomonė, kad Lietuva turėjo vienintelį karalių Mindaugą (1200(?)–1263), o jo valdoma Lietuvos karalystė teišbuvo apie 7 metus, ne visus besidominčius senųjų laikų istorija, tai įtikina. Tuo labiau, keistai atrodo, kad Lietuvos valstybė greičiausiai yra vienintelė Europos valstybė, kuri po savo valdovo Mindaugo mirties nežlugo, o jos teritorija tik didėjo ir valstybė stiprėjo. Bet ši karalystė kažkaip ir kažkieno buvo „pervadinta“ į Lietuvos Didžiąją kunigaikštystę (toliau – LDK), o jos valdovus – didžiaisiais kunigaikščiais?! Dar įdomiau yra tai, kad XIII–XIV amžiais (iki Vytauto valdymo pradžios), kaip pažymi kai kurie istorikai, nėra nė vieno rašytinio dokumento (išskyrus slavų metraščius), kuris paliudytų buvusią LDK. Visuose to meto dokumentuose (Mindaugo ir Gedimino laišakai, jų sutartys, popiežių laišakai ir bulės, Livonijos ordino ir P. Dusburgiečio kronikos ir t.t.) minima Lietuvos karalystė ir jos karaliai (lotynų k. *Rex*, vokiečių k. *Kunig*). Tik Jogaila, vedęs karalaite Jadvygą, Lietuvos karaliaus titulą pakeitė į Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio titulą. Tai pirmas tokio įvardijimo liudijimas. Tai kodėl Lietuvos valdovai

istorikų buvo vadinami ir vis dar vadinami didžiaisiais kunigaikščiais (rusų kalba *velikij kniaz*)? Atsakymas gali būti trumpas – mat buvo stipriai įsigalėjęs teiginys, kad tik popiežiaus palaiminti krikščionių valdovai turėjo teisę būti vadinami *karaliais*. Tokia tradicija siekia VIII a., kai popiežius palaimino karaliumi frankų valdovą Pipiną Trumpąjį, būsimo garsaus imperatoriaus Karolio Didžiojo tėvą. Tačiau, deja, šis argumentas neišlaiko kritikos, nes tai paneigia pačių popiežių raštai, kuriuose Lietuvos valdovai yra vadinami karaliais, o Lietuva – karalyste. O štai pavyzdžiui Petro Dusburgiečio kronikoje XIV a. pradžioje Lietuva daug kartų įvardijama kaip karalystė, o Vytenis ir Gediminas minimi kaip Lietuvos karaliai. P. Dusburgietis aprašo popiežiaus Jono XXII norą 1324 m. apkrikštinti „lietuvių ir daugelio rusų garsų karalių“ Gediminą. Tačiau šis atsakė. Nepaisant šios aplinkybės, Gediminas vis vien kronikoje vadinamas karaliumi. Be to, P. Dusburgietis mini ir Lietuvos karalių Pukuverą, kurio sūnus yra Vytenis. Taip pat ir Treniotą – Lietuvos karaliaus sūnų. Taigi, netgi priešiška nusiteikę kalavijuočiai ir kryžiuočių ordinų riteriai-vienuoliai, kaip ir nesėkmingai Lietuvos krikšto siekę popiežiai ir kiti oficialūs asmenys, tikrai neturėjo tikslo aukštinti mūsų valdovų. Bet juos, matyti, įvardino tikraisiais titulais. Todėl ir minėtus jų dokumentus reikėtų vertinti kaip neginčytinus teisinius įrodymus vadinti Lietuvą karalyste, o jos valdovus – karaliais. Tai nėra smulkmena, bet esminis dalykas, nes karalystės pervadinimas į LDK „ištrina“ valstybingumo statusą ir įteisina tam tikrą žemių sąjungą bei pavaldumą kitai valstybei, t.y. karalystei. Bet nė vienas Lietuvos valdovas iki Vytauto Didžiojo „virš savo galvos“ neturėjo jokio kito valdovo, nebuvo kažkieno vasalai ar submonarchai. Pasak vieno žymiausio šių laikų lietuvių kalbos istoriko akademiko, prof. Zigmo Zinkevičiaus (1925–2018) „karaliai yra dviejų rūšių“: 1) Valdovai, neturintys virš savęs suzereno, taigi niekam nepriklausantys, ir kurie patys save laikė

karaliais, ir taip juos vadino kitų šalių valdovai, net popiežiai (kažkas panašaus buvo su iki krikščioniškais skandinavais ir germanais); 2) Valdovai – popiežiaus „pateptaisiais“ karaliais, taip kaip Mindaugas, kuris 1251 m. priėmė krikščionybę, o 1253 m. buvo vainikuotas karaliumi.

Kyla klausimas – iš kur atsirado kunigaikščio ir didžiojo kunigaikščio titulai ir kodėl jie Lietuvoje prigijo? Pirmiausia reikia pasakyti, kad mes nežinome, kaip Lietuvos valdovus titulavo patys lietuviai. Neabejotinų žinių neturime. Gali būti, kad tai buvo *kunigas*, *vadas*, *valdovas* ar *viešpats*, nes tik taip galima versti kanceliarine slavų kalba rašytuose raštuose vartojamą Lietuvos valdovo titulą *Hospodar*. Suprantama, kad tokia padėtis apsunkina tyrinėtojų darbą. Antra, viena iš priežasčių, kodėl mūsų valdovai vadinami didžiaisiais kunigaikščiais, galėtų būti tai, kad nuo XIV a. pradžios lietuviai pradėjo sėkmingą karinę ekspansiją į Rytus, prisijungdami slavų-rusėnų žemes, iki tol pavaldžias mongolų-totorių Aukso ordos chanams. Slavų žemių valdovai buvo vadinami *kniaziais* (kunigaikščiais) ir slavai natūraliai lietuvių valdovus įvardino sau suprantamais titulais. Tačiau tuo metu šis titulus slavų žemėse reiškė kaip chanų vietininko titulą. Chanai skyrė ir vyriausią vietininką – didįjį kunigaikštį (*velikij kniaz*), kuris buvo pavaldus suzerenui chanui. Lotyniškai skamba *Magnus Dux*. Taigi, klaidingai Lietuvos valdovus įvardinus „didžiaisiais kunigaikščiais“, vėliau juos pradėta suvokti kaip vasalinius valdovus(?). Slavų metraščiuose apie Mindaugą rašo, kaip apie *velikij kniaz* nors yra tiksliai žinoma, kad Mindaugas tuo metu jau buvo karalius. Taigi, istorikai, ypač rusų, sąmoningai arba nesąmoningai pasidavė slavų metraščių įtakai.

Bet didžiausia įtaką padarė Lenkijos politikai, o vėliau ir lenkų istorikai pradėdami Lietuvos valdovams taikyti LDK titulą nuo lenkų kronikininko Jano Dluogošo laikų, t.y. nuo XV a. antros pusės. Jų pastangų tikslas – parodyti pasauliui, kad praecityje Lietuva buvo tik

(Nukelta į 9 psl.)

**LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA girdima antradieniais
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.**

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.
Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

VARŠUVOJE ATIDARYTA BENDRA LIETUVIŲ IR LENKŲ PARODA

Karalių rūmuose Varšuvoje „Meilė ir pareiga. 1863–1864 metų sukilimas“ parodoje, skirtoje jo 160-osioms metinėms paminėti. *Varšuvos karalių pilies muziejaus nuotr.*

Sausio 23 d. Karalių rūmuose Varšuvoje atidaryta paroda „Meilė ir pareiga. 1863–1864 metų sukilimas“, skirta jo 160-osioms metinėms.

Parodą drauge parengė Karalių rūmų Varšuvoje ir Lietuvos nacionalinio muziejaus kuratoriai, bendradarbiaudami su Lenkijos karo muziejumi. Parodoje eksponuojami Arturo Grotgerio, Maksymiliano Gierymskio, Jaceko Malczewskio paveiks-lai, grafikos darbai, piešiniai bei išlikę artefaktai: fotografijos, civilių drabužiai, sukilėlių uniformos, ginklai, patriotinė bižuterija bei asmeniniai sukilėlių daiktai. Eksponatai į parodą atvežti iš Lietuvos, Ukrainos ir Lenkijos muziejų.

Labiausiai parodos lankytojų dėmesį traukia ir didžiausias emocijas kelia viena parodos salių, kurioje eksponuojama per Gedimino kalne vykusius archeologinius tyrimus rasta medžiaga. Archeologai ant

Gedimino kalno surado dvidešimties 1863–1864 metų sukilimo vadų ir dalyvių palaikus bei asmeninius sukilėlių daiktus, kitas sukilimo dalyvių, sušaudytų arba pakartų Lukiškių aikštėje, o vėliau užkastų Gedimino kalne, relikvijas. Šie eksponatai į Varšuvą atkeliavo iš Lietuvos nacionalinio muziejaus.

Siekiant priminti 2019 m. Vilniuje įvykusias valstybines 1863–1864 m. sukilimo vadų ir dalyvių perlaidojimo iškilmes Vilniuje, kai sukilėlių palaikus iš Vilniaus katedros į Rasų kapines palydėjo Lietuvos ir Lenkijos prezidentai, Baltarusijos, Estijos, Latvijos ir Ukrainos atstovai, į parodos Varšuvoje atidarymą buvo pakviesti ir jame dalyvavo Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos prezidentai su sutuoktinėmis, Baltarusijos opozicijos lyderė Sviatlana Cichanouskaja, Ukrainos ambasadorius Lenkijoje Wasyl Zwarycz.

Parodos, kuria siekiama

pažymėti šio itin lietuvių, lenkų, baltarusių ir ukrainiečių tautoms svarbaus istorinio ir kultūrinio sukilimo metines, atidaryme dalyvavusi Lietuvos nacionalinio muziejaus vadovė dr. Rūta Kačkutė atkreipė dėmesį, kad lenkų, lietuvių, ukrainiečių ir baltarusių ginkluoto

pasipriešinimo Rusijos imperijos priespaudai istorija ypač aktuali šiandien, kai Rusijos imperinės ambicijos nukreiptos prieš brolių ukrainiečių tautą. Savo pasisakymą žodžiais „Slava Ukraini“ užbaigusi direktorė taip pat priminė, kokia svarbi yra kitų Europos valstybių pagalba, kurios 1863–1864 m. sukilėliai tada nesulaukė.

Gausiai į parodos atidarymą susirinkusiems Lenkijos kultūros institucijų ir visuomeninių organizacijų vadovams, diplomatinio korpuso nariams, lietuvių bendruomenės ir akademinių jaunimo atstovams bei Varšuvos gyventojams koncertavo Jano Stoklosos muzikinis ansamblis, atlikęs 1863–1864 m. sukilimo dainas.

Parodos, kuri veiks iki 2023 m. balandžio 16 d., globėjai yra Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos prezidentai. Parodą lydi gausi edukacinių renginių programa.

LR KM

OPEROS SOLISTĖS ASMIK GRIGORIAN DEBIUTAS JAPONIJOJE

Asmik Grigorian pakerejo japonų publiką Salome vaidmeniu to paties pavadinimo Richardo Strauss'o operoje. Koncertinis operos atlikimas įvyko 2022 m. lapkričio 18 d. Muza Kawasaki Symphony Hall ir lapkričio 20 d. Suntory Hall Tokijoje dalyvaujant Tokijo simfoniniam orkestrui, diriguojamam jo meno vadovo Jonathan Nott, ir solistams Tanja Ariane Baumgartner, Michael Weinius, Tomas Tomasson, Aigaku Kishinami.

įvardinama kaip „naujoji operos pasaulio herojė, pasirodžiusi lyg kometa“, „ideali Salome“, „bene geriausia Salome vaidmens atlikėja pasaulyje“. „Ji aukšta ir liekna, dailios išvaizdos, tinkančios princesės Salome vaidmeniui, turi grakštų, bet labai stiprų balsą – būtent tokį, kokio kompozitorius tikėjosi iš šį vaidmenį atliekančios dainininkės“; „jos balsas grakštus ir subtilus, bet sykiu pasižymi intensyviu aštrumu, kuris pra-

Asmik Grigorian koncerto skelbimas Japonijoje.

LR KM

Japonų muzikos gurmai, sekantys pasaulio operos naujienas, seniai laukė Asmik Grigorian pasirodymo Japonijoje. Jos debiutas, pasak pranešimų socialiniuose tinkluose, pranoko visus lūkesčius. Tą bylojo ir keliolika minučių trukusios ovacijos Suntory Hall.

Recenzijose socialiniuose tinkluose Asmik Grogorian

siskverbia pro garsų orkestro tutti” – tai tik keletas citatų iš susižavėjusių klausytojų atsiliepimų.

Šis „Salome“ atlikimas yra pirmoji Tokijo simfoninio orkestro sumanyto Richardo Strauss'o operų pristatymų koncertine forma ciklo dalis. Kitų metų pavasarį planuojamas „Elektros“ atlikimas.

LR KM

(Atkelta iš 8 psl.)

LIETUVOS VALDOVAS GEDIMINAS – DIDYSIS KUNIGAİKŠTIS AR KARALIUS? AR ATKURSIME TIKRUOSIUS ISTORINIUS LIETUVOS VALDOVŲ TITULUS?

kunigaikštystė, o Lenkija – karalystė. Griežtai laikėsi tos linijos ir mokslo leidiniuose. Pavyzdžiui, 1845 m. Vroclave išleistame senų dokumentų rinkinyje „Codex Diplomaticus Lithuaniae...“, kur dokumentuose Lietuvos valdovai tituluojami karaliais, bet tų dokumentų komentaruose tuos pačius

valdovus-karalius, rinkinio sudarytojas E. Raczyński's komentaruose pabrėžtinai tituluoja tik kunigaikščiais. Kitas pavyzdys, istorikas M. Gumowski's savo veikalė apie antspaudus taip pat klastojo informaciją: nežiūrint tai, kad bet kurio Lietuvos valdovo antspaude yra titulas karalius, bet antraštėje šis istorikas rašė, kad tai yra Lietuvos kunigaikščio antspaudas (Dainauskas J. *Lietuvos bei lietuvių krikštas ir 1387-ji metai*. Chicago, 1991, p. 43-44). Taigi, nuo to laiko nuosekliai buvo „kalamas“ iškraipytas titulavimas ir visuomenė buvo pratinama prie

„kunigaikščių“ Gedimino, Algirdo, Kęstučio, Jogailos ir ankstesnių valdovų. Tiesa, J. Dluogošas buvo bene pirmas pavadinęs Jogailą didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu. Pats Jogaila to titulo nevartojo. Jo antspauduose buvo įrašytas *Lietuvos karalius*.

Kai Jogaila tapo Lenkijos karaliumi 1386 m., valdžią Lietuvoje pamažu teko perduoti (1392-1401) savo pusbroliui Vytautui, kaip savo vietininkui-vasalui. 1401 m. Vytautas tampa Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu ir nuo Lenkijos yra tik nominali priklausomybė. Vilniaus-Rodomo sutartimi galutinai įtvirtinamas LDK titulas. Vytautas, siekdamas Lietuvai pilno savarankiškumo, formaliai siekė karaliaus iš popiežiaus patvirtinimo. Jam reikėjo civilizuotai nutraukti *de jure* sutartį su Jogaila, kai tuo tarpu *de facto* jis valdė vieną didžiausių Europos valstybių. Labai gražiai 1414 m. savo dienyne rašo

Burgundijos riteris ir diplomatas Ghillebert de Lannoy suformuluodamas Lietuvos ir jos valdovo titulą: „Atvykau aplankyti Lietuvos karalystės ir josios karalių kunigaikštį Vytautą“ Mat Lietuvos karalius buvo Jogaila, bet jis gyveno Lenkijoje, o Lietuvos karalių reprezentavo, buvo karaliumi kunigaikštis Vytautas (Dainauskas J. p. 44). Dar būtina pastebėti, kad Vilniaus katedroje Šv. Kazimiero koplyčioje (XVII a.) stovi Vytauto skulptūra ne su didžiojo kunigaikščio, bet karaliaus karūna, tokia pat panašia kaip ir Jogailos skulptūros karūna. Esmė ta, kad jie abu vaizduojami ir traktuojami kaip karaliai. Įdomiausia, kad į tai dėmesį pirmas atkreipė JAV istorikas Stephen Turnbull savo knygoje „Tannenberg 1410, Disaster for Teutonic Knight“ (G.Zemlicko pokalbis su istorike Violeta Rutkauskiene: Kas sieja slobiną ir dvigubąjį kryžių. *Mokslo Lietuva*. 2009,

balandžio 23, nr. 8, p. 9).

Baigiant, ko gero tikslinga prisiminti dr. R. Gečaitės žodžius: „Galima tik spėlioti, kada mokiniams bus pateikti neiškraipyti istoriniai XIII-XIV a. faktai, juos grindžiant autentiškais dokumentais, o ne sukurtomis teorijomis. O gal nūdienos istorikai vis dar atgailauja už pagonišką praeitį ir savanoriškai neša užsikrautą baismės kryžių virš išniekintų Lietuvos karalių kapų. Mirusieji žino tiesą, galėtų žinoti ir gyvieji“. Atkreiptinas dėmesys, kad visuomenei kai kurie istorikai jau pateikia „aukso vidurio“ vertinimą – dažniau kalbama ne apie Lietuvos didžiuosius kunigaikščius, bet apie Lietuvos valdovus. Tai jau šis tas. Be to, ir mokykliniai istorijos vadovėliai nuolat atnaujinami, ir, reikia tikėtis, kad atsiras vadovėlių autorius ar autorė, kurie mokiniams pateiks dokumentais pagrįstus mūsų valdovų titulus. Tikėkimės!

PRENUMERUOKITE DIRVA

DIRVA
LIETUVOS VALDOVAS GEDIMINAS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLA SE - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENI
METAMS - \$130.00**

ŠALČIOS ALELIUMAI

Klaudijaus Driskiaus nuotr.

Čia mūsų namai, čia gimėme būti...

Yra šalis, kur upės teka, yra šalis, kur medžiai šneka...

Mano tėvyne – tu man vieninteliai namai...

Nežinau aš kito krašto, nežinau kitos šalies, kur...

Tave aš mylėsiu, širdy aš turėsiu...

Ir dar daug panašių minčių buvo pasakyta sausio 27 dieną Šalčininkų Lietuvos tūkstantmečio gimnazijoje.

Širdimi, akimis, su šypsena lūpose tai ištarė 300 jaunų Pietryčių Lietuvos žmonių – moksleivių, darželinukų, susirinkusių į kasmetinę, jau 24-ąją „Šalčios alelių“ šventę. Trumpai apie ją parašyti mane paskatino šio renginio turinys

ir jį lydėjusi emocija, pakili nuotaika.

Būna, kad vyksti į renginį dėl privalomųjų aplinkybių. Tačiau ši šventė, gimusi su gimnazijos įkūrimu ir tapusi tradicija, visada yra šventė ir svečiams, bylojanti apie daug gražių dalykų. Pietryčių Lietuvos krašto pedagogai užaugina Lietuvai ir pasauliui savo tėvynę branginančius ir

Klaudijaus Driskiaus nuotr.

VILNIUJE PAMINĖTOS 1863–1864 M. SUKILIMO PRADŽIOS 160-OSIOS METINĖS

Sausio 22 dieną Senujų Rasų kapinėse vyko 1863 – 1864 sukilimo pradžios metinių minėjimas. Kapinių koplyčioje kolumbariume, kurioje palaidoti sukilimo vadų Zigmanto Sierakausko ir Konstantino Kalinausko bei dar 18 sukilėlių palaikai valstybės vadovai susirinko pagerbti ir atminti sukilimo vadų ir dalyvių.

1863 metų sausio 22 dieną Nacionalinis centro komitetas Lenkijoje paskelbė sukilimo manifestą, kuriame įvardytas ir pagrindinis sukilimo tikslas – prarastos Abiejų Tautų Respublikos (Lenkijos karalystės ir Lietuvos didžiosios kunigaikštystės) atkūrimas.

Istorikų vertinimais, per visą 1863–1864 metų sukilimo laikotarpį šiuo metu Lietuvos

teritorijoje įvyko 321 mūšis su imperinės Rusijos kariuomenės daliniais, žuvo apie 6 tūkstančius sukilėlių, o iki 1865 m. už dalyvavimą sukilime ar sukilimo rėmimą nubausta apie 12,5 tūkstančių žmonių.

Pagrindiniams Lietuvos sukilimo vadams Zigmantui Sierakauskui ir Konstantinui Kalinauskui bei kitiems sukilimo dalyviams Lukiškių aikštėje įvykdytos viešos mirties bausmės, jų palaikai slapta užkasti

ant Gedimino kalno įrengtos tvirtovės teritorijoje. Išgulėję bemaž pusantro šimto metų, 2019 metais sukilimo vadų ir kitų sukilėlių kūnai iškilmingai perlaidoti Senujų Rasų kapinių koplyčioje kolumbariume.

Sukilimas, savo tiksluose kėlęs ne tik lygių teisių visiems luomams, žemės nuosavybės teisės suteikimą valstiečiams ar kitus socialinius klausimus, bet ir valstybės atkūrimo idėją. 160-osios sukilimo pradžios metinės – tai ne vien istorinio fakto paminėjimas, bet ir šiandien besitęsiančios kovos už laisvą valstybę simbolis. **LR KAM**

Senujų Rasų kapinėse 1863 – 1864 sukilimo pradžios metinių minėjimas. Nuotr. KAM/A. Pludžio

mylinčius žmones. Mokytojų, įstaigų vadovų padedami jie jau dabar atskleidžia savo turtingą vidinį pasaulį dainuodami, šokdami, grodami. Jų dėka iš scenos sklinda mūsų krašto tradicinė muzika, profesionalių kūrėjų posmai, melodijos. Visada žaviuosi kolektyvų apranga, skoningomis kostiumų detalėmis, scenos kultūra, scenarijų įvairovė. Atkreipiau dėmesį, jog nepiktnaudžiamą technologijomis (jos pasitelkiamos minimaliai), o daroma savo jėgomis. Net jei sudėtingiau, ir daugiau darbo, laiko reikalauja programos paruošimas.

Visada su šypsena žiūrovai pasitinka ir išlydi mažiausius, kurie sėkmingai išpildo ne vieną dainelę ar šokį, o visą jų puokštę (sakysim, Šalčininkų lopšelio- darželio „Vyturėlis“

mažyčiai).

Norėčiau paminėti šventėje dalyvavusias mokyklas, darželius, primindama, kad ji vyko jau 24 kartą ir tautine sudėtimi itin margame regione.

Buivydikių pagrindinės mokyklos Sudervės pradinio ugdymo skyrius, Riešės gimnazija (priešmokyklinukai ir moksleiviai) Jašiūnų „Aušros“, gimnazija, Šalčininkų lopšelis – darželis „Vyturėlis“. Eišiškių Stanislovo Rapolionio gimnazija, Turgelių „Aistuvos“ gimnazija, Baltosios Vokės „Šilo“ gimnazija, Dieveniškių „Ryto“ gimnazija, Šalčininkų Lietuvos tūkstantmečio gimnazija.

Ar turi kuris kitas Lietuvos regionas panašią tradiciją? Su stipria tautine, patriotine gaida? Sekime šiuo įkvepiančiu, gyvybingu pavyzdžiu!

Birutė Landsbergytė

PALAI DOTI 1920 METAIS ŽUVĘ LIETUVOS IR LENKIJOS KARIAI

Sausio 27 d. Vievyje, Elektrėnų savivaldybėje vyko 1920 metų liepos mėn. kautynėse žuvusių Lietuvos ir Lenkijos karių palaikų laidojimo ceremonija. 14 karių palaikai surasti praėjusių metų rugsėjį Lenkijos tautos atminties instituto pastangomis Elektrėnų raj. Lazdėnų kaime. Iškilmingoje karių palaikų laidojimo ceremonijoje dalyvavo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinio direktoriaus pavaduotojas Vytas Lukšys.

Išreiškiant Lietuvos ir Lenkijos vienybę bei pabrėžiant šalių santykių tvirtumą, visi 14 karių perlaidoti vienoje kapavietėje, Vievio seniūnijos Kurkliškių kaimo kapinėse.

Žuvusius karius pagerbė krašto apsaugos viceministras Žilvinas Tomkus, Lenkijos Respublikos nacionalinės gynybos viceministras Wojciech Skurkiewicz, Elektrėnų savivaldybės meras Kęstutis Vaitukaitis, Lenkijos Respublikos ambasadorė Urszula Doroszewska, Lenkijos ir Lietuvos Katalikų

bažnyčios hierarchai, kariuomenių kapelionai, kiti oficialūs asmenys ir visuomenės atstovai.

Lenkijos tautos atminties instituto Paieškos ir identifikavimo biuro komanda, bendradarbiaudama su Lietuvos archeologe Diana Oleinik ir padedant Oderio-Nemuno asociacijos savanoriams praėjusių metų rugsėjį, po atliktų istorinių bei archeologinių tyrimų, netoli geležinkelio linijos Lazdėnuose aptiko bendrą kapavietę.

Rastos įkapės – sagos, uniformų fragmentai, asmeniniai daiktai patvirtino, kad tai Lenkijos ir Lietuvos kariai, žuvę mūšyje ties Lazdėnų geležinkelio stotimi 1920 metais. Lenkijos bei Lietuvos archyvuose rasti to meto žuvusių bei dingusių be žinios abiejų pusių karių asmens duomenys. Tikimasi, kad istoriniai-archyviniai tyrimai, kuriuos toliau vykdys Lenkijos ir Lietuvos mokslininkai, bus sėkmingi ir bus nustatytos visų žuvusiųjų tapatybės.

LR KAM viešųjų ryšių skyrius inf.

ANTANO TERLECKO PALIKIMAS

Mirė Antanas Terleckas. Nuo tos valandos – jis jau istorija ir palikimas. Lieka atmintis, vaizdas – tribūno portretas, įtaka, o lieka ir jo raštai.

Man regis, Antanas Terleckas rašė daug ir dažnai; ir skelbė, platino visiems norintiems kaip

alternatyviąją politinę publicistiką, už kurią, bent jau mano prisimenamu laikotarpiu, negrėse nuožmūs persekiojimai. Nors Nijolė Sadūnaitė persekiavo. Keistoki laikai. Gal komuna žiūrėjo į Lietuvos Laisvės Lygą kaip mažiau pavojingą

Antanas Terleckas.

P. Lileikio nuotr.

LIETUVOJE Į PASKUTINĘ KELIONĘ IŠLYDĖTAS DISIDENTAS ANTANAS TERLECKAS

Vilniuje vasario 19 d. atsisveikinta su Lietuvos disidentu, politiniu kaliniu, Laisvės premijos laureatu, Lietuvos laisvės lygos įkūrėju, Vyčio Kryžiaus ordino kavaleriumi Antanu Terlecku.

A. Terleckas mirė vasario 16-ąją, eidamas 96-uosius metus. Velionis palaidotas Vilniaus miesto Rokantiškių kapinėse, kur Amžinojo poilsio atgulė šalia savo žmonos Elenos.

Vasario 18 d., šeštadienį atsisveikinti su velioniu buvo atvykęs Lietuvos prezidentas Gitanas Nausėda su žmona Diana Nausėdiene.

Prezidentas kalbėjo, kad A. Terleckas buvo savotiškas ledlaužis – laužiantis ledus ir sudarantis galimybę paskui jį eiti kitiems.

„Žmogus, kuris viduje buvo laisvas, bet norėjo laisvės ir valstybei ir visą savo gyvenimą paskyrė tam, kad Lietuva tą laisvės bylą laimėtų. Nedaug tokių žmonių yra, kurie nesvyruoja ir nedaro kompromisų su sąžine. (...) Šiandien atkurta Lietuvos nepriklausomybė turbūt nėra įsivaizduojama be šito žmogaus. Išėkis ramybėje“, – pažymėjo G. Nausėda.

A. Terleckas gimė 1928 m. vasario 9 d. Krivasalio kaime, Švenčionių apskrityje. Antanas buvo vyriausias vaikas šeimoje, 1940 m. baigė pradžios mokyklą, vėliau mokėsi Švenčionėlių ir Linkmenų progimnazijose. 1945 m. vasarą jis buvo suimtas, apkaltintas priklausęs antisovietinei organizacijai, tačiau, neradus jokių įrodymų, buvo paleistas.

1946 m., baigęs Linkmenų progimnaziją, Antanas persi-

kėlė į Vilnių ir įstojo į Vilniaus prekybos technikumą. Baigęs jį, 1949 m. įstojo į Vilniaus universiteto Ekonomikos mokslų fakultetą, finansų specialybę.

1954 m. A. Terleckas parašė ir apsigynė diplominį darbą apie Dvarčionių plytinę ir jos darbo rezultatus. Studijų metais A. Terleckas vedė Eleną Keraitytę, buvusią partizanų rėmėją.

Baigęs mokslus A. Terleckas gavo paskyrimą į SSRS valstybinio banko Lietuvos respublikinį filialą dirbti kredito inspektoriumi. 1957 m. įstojo į Lietuvos mokslų akademijos Ekonomikos instituto aspirantūrą (dabar doktorantūra). Jaunąjį mokslininką domino ekonomikos raida, darbą jis norėjo rašyti apie Lietuvos ekonominės minties istoriją.

Tačiau norams pildytis nebuvo lemta – A. Terleckas tapo persekiojamu politiniu kaliniu.

Su kalbininkais ir studentais lituanistais A. Terleckas važinėjo po Pietryčių Lietuvą, lietuvių gyventas Baltarusijos dalis, vežė ten lietuviškus leidinius ir vadovėlius. Tokia A. Terlecko veikla: patriotizmas, nesitakymas su sovietine okupacija ir ryžtingas būdas atkreipė į jį KGB dėmesį. 1957 m. pabaigoje, prieš pat Kūčias, jo bute buvo padaryta krata, o jis pats suimtas.

A. Terlecko byla buvo susieta su kelių kitų žmonių bylomis, jie buvo kaltinami pagrindinės organizacijos sukūrimu. Byla buvo sukurpta, o LSSR aukščiausiasis teismas A. Terlecką nuteisė 4 metams lagerio. Teko kalėti

radikalų sektą, kurią prirėkus lengvai susodins. Kitaip nei katalikų eucharistininkus ar „Persitvarkymo“ sąjūdį. Šie būtų pernelyg gausūs, o LLL – tartum tik saujelė.

Bet ji tikėjo savo teisumu (net klysdama dėl demokratiškos galimybių), o tikėjimas irgi jėga. Dar svarbesnė. Antano Terlecko kalbėjimas Lietuvai didžiajame vadavimosi renginy – Sąjūdžio Steigiamajame suvažiavime, kurį mums priminė Sergejaus Loznicos filmas, – jėga, kaip dabar sakoma.

Net stebėtina, kaip režisierius istorikas, žvilgsniu tartum iš šalies, įžvelgė ir iškėlė Terlecko reikšmę 1988-aisiais metais.

Matydavome ir pasitikėjimo stoką, bet siūsdavo man savo manifestus, brošiūras. Galbūt savaip auklėdamas, kaip ir aš siuntinėdavau ne tokius radikalius tekstus apie kultūrą,

Taišetlage, Irkutsko srityje, rašoma LGGRTC pranešime.

Domėjimasis istorija, noras plėsti savo žinias patraukė vėl studijuoti. Būdamas 36 metų amžiaus, 1964 m. A. Terleckas įstojo į VU Istorijos-filologijos fakulteto neakivaizdinį skyrių. Baigdamas studijas, buvo išlaikęs 31 egzaminą ir programą įvykdė. Bet baigti mokslo neleista – parašytas diplominis darbas neįtiko politiškai.

Bene svarbiausias A. Terlecko kūrinys buvo Lietuvos laisvės lyga, kuri buvo įsteigta 1978 m., minint 38-ąsias okupacijos metines. Lygos tikslas buvo ugdyti politinę ir tautinę sąmonę, kelti laisvės klausimą tarptautiniuose forumuose.

1979 m. gegužę A. Terleckas vėl buvo suimtas, nuteistas ir aštuonerius metus kalėjo ir gyveno tremtinio gyvenimą toli nuo gimtosios žemės.

1987 m. pradžioje A. Terleckas grįžo į Lietuvą ir greitai vėl įsitraukė į visuomeninę – politinę veiklą. Lyga, vadovaujama A. Terlecko, rengė protestus ir mitingus, iš kurių garsiausias – 1987 m. rugpjūčio 23 d. prie Adomo Mickevičiaus paminklo Vilniuje.

Antanas Terleckas

Stop kadras

o vis tiek nespausdinamus, kad nors redakcijos žmonės pasiskaitytų. Tai priešsąjūdinis laikotarpis. Todėl spėju, kad gal ir Antanas laikėsi panašaus požiūrio. Skaitykit, kam teko, ir galvokit.

Tos jo neoficialiai skelbtos ir platintos publicistikos – kartais ir su broliu Vladu Terlecku – turėtų būti gausiai, ir norėtųsi ją matyti viename rinkiny. Gal imsis koks Genocido centras (trumpinu senąjį pavadinimą), tai būtų kilnus ir reikalingas darbas. Su istorikų komentais, kurie ir skleistų vadavimosi epochos panoramą. O jeigu dar sudėtume Antano Terlecko kalbas!..

Galvokim, paveldėjusi šalis. Dėkinga kovotojui.

Vytautas Landsbergis, Pirmasis atkurto nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovas

Prasidėjus Lietuvos atgimimui, A. Terleckas ir jo vadovaujama lyga oponavo LKP, o neretai ir Sąjūdžio politikai.

Bet, siekdami tų pačių tikslų, rasdavo būdų veikti kartu: 1989 m. lyga inicijavo parašų rinkimą dėl SSRS kariuomenės išvedimo iš Lietuvos teritorijos. Su Sąjūdžio pagalba buvo surinkta daugiau kaip milijonas parašų.

Atkūrus Lietuvos valstybės nepriklausomybę A. Terleckas dalyvavo politiniame gyvenime, komentavo politiką, rašė knygas, dalyvavo Seimo rinkimuose, o 2000 m. buvo išrinktas į Panevėžio miesto tarybą.

Už savo veiklą ne kartą buvo apdovanotas: 1998 m. – 3-jojo laipsnio Vyčio Kryžiaus ordinu, 2000 m. liepos 1 d. – Lietuvos nepriklausomybės medaliu, 2004 m. vasario 6 d. – Vytauto Didžiojo ordino Karininko kryžiumi, 2009 m. – ordino „Už nuopelnus Lenkijos Respublikai“ Karininko kryžiumi, 2013 m. – Laisvės premija, 2013 m. – Estijos Marijos žemės kryžiaus 3 klasės ordinu.

LRT

„DIRVAI“ AUKOJO:

Los Angeles Lietuvių tautiniai namai,	
Los Angeles, CA	500
A. Karaska,	
New Oxford, PA	145
A. Sutkus,	
Beverly Shores, IN	100
Anonimas,	
Birmingham, UK	100
K. Ceputis,	
Evanston, IL	100
A. Grajauskas,	
Hamburg, NJ	100
K. Kaspariunas,	
Largo, FL	100
M. Matusz,	
Delran, NJ	100
G. Stankunas,	
Cos Cob, CT	100
J. Variakojis,	
Burr Ridge, IL	100
I. Vileniskis,	
Wayland, MA	100
A. Markevicius,	
Santa Monica, CA	77
S. Novickis,	
Tucson, AZ	55
A. Bacevicius,	
Toronto, CAN	55
A. Gamziukas,	
Snyder, NY	52
D. Bobelis,	
Exton, PA	50
A. Bacevice,	
Avon Lake, OH	45
D. Cipkus,	
Willoughby, OH	45
D. Macernis,	
Chicago, IL	45
S. Obelenis,	
Novelty, OH	45
B. Pautienis,	
Richmond Hts., OH	45
R. Petrauskienė,	
Missouri City, TX	45
S. Petravcius,	
Rancho Palos Vrd, CA	45
B. Kronas,	
Willowbrook, IL	25
V. Remeza,	
Manhasset, NY	22
S. Juodvalkis,	
Willoughby, OH	20
J. Petronis,	
Los Angeles, CA	20
T. Sperauskas,	
Putnam Valley, NY	20
T. Zickus,	
Colorado Springs, CO	20
R. Gudaitis,	
Stony Brook, NV	15
S. Narbutaitis,	
Richfield, OH	15
P. Kampe,	
Newbury, OH	5
R. Lukas,	
Interlake, NJ	5

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

RŪTA MEILUTYTĖ PRIPAŽINTA GERIAUSIA EUROPOS PLAUKIKE

Rūta Meilutytė – Europos čempionė.

D. Kibirkščio/LPF nuotr.

Skambiu akordu į plaukimą grįžusi Rūta Meilutytė nuskynė dar vieną pergalę – 25-erių sportininkė buvo pripažinta geriausia 2022 metų Europos plaukike.

R. Meilutytė už nugaros paliko italę Benedettą Pilato,

švedę Sarah Sjöström ir olandę Marrit Steenbergen.

R. Meilutytė pernai tapo Europos ir pasaulio čempione, plaukdama 50 m krūtine. Budapešte ir Romoje ji taip pat iškovojo bronzos medalius 100 m plaukimo krūtine rungtyje, o

metus lietuvė užbaigė pagerindama pasaulio rekordą ir triumfuodama pasaulio čempionate trumpajame baseine Melburne.

Kaunietė 2022-ųjų pabaigoje taip pat buvo pripažinta geriausia Lietuvos metų sportininkė. **LRT**

INTERNAUTUS PAPIKTINO SEIMO NARIŲ NUOTRAUKA

Seimo nariai pozuoja su šokėjomis Baltijos Asamblėjos taurės varžybose.

V. Aloelio nuotr.

Vasario 18 d. socialiniuose tinkluose vartotojai ėmė dalintis krepšinio turnyre Baltijos Asamblėjos taurei laimėti užfiksuota Lietuvos Seimo narių nuotrauka, kurioje – Seimo nariai stovi, o šokėjos klūpi prieš juos. Į internautus papiktinusią nuotrauką sureagavo iš Seimo pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen, kuri teigė besivilianti, kad tokių „tradicijų“ atsisakys ne tik Seimo nariai, bet ir krepšininkai profesionalai.

„Paprastai vyrams nereikia

prašyt, kad moterys jų nuotraukose neužstotų“, – įrašė mintimis dalinasi V. Čmilytė-Nielsen. „O jeigu rimčiau, tai toks pozavimas – viena iš tų sporto „tradicijų“, kurių vertėtų atsisakyti. Gaila, kad mūsų Seimo nariams škart taip neatrodė. Viliuosi, kad ateityje ne tik Seimo vyrai, bet ir krepšininkai profesionalai fotografams taip nebepozuos“, – „Facebook“ paskyroje dalinasi Seimo pirmininkė.

Seimo krepšinio koman-

da – Seimo Pirmininko pavaduotojas Andrius Mazuronis, Seimo delegacijos Baltijos Asamblėjoje pirmininkas Andrius Kupčinskas ir Seimo nariai Virgilijus Alekna, Andrius Bagdonas, Domas Griškevičius, Deividas Labanavičius, Gintautas Paluckas, Audrius Petrošius ir Giedrius Surplys.

Šiomet turnyras vyko Estijos mieste Otepėje.

Varžybos paeiliui organizuojamos visose Baltijos valstybėse. **LRT**

G. GRINIUS TAPO 103 KM BEKELĖS BĖGIMO NUGALĖTOJU TAILANDE

Lietuvis Gediminas Grinius tapo „Amazean Jungle Thailand by UTMB 2023“ bekelės bėgimo lenktynių nugalėtoju.

Gediminas Grinius triumfavo pasaulio bekelės ultramaratonų taurės (UTMB World Series) etapo Tailande („Amazean Jungle Thailand“) varžybų 103 km trasoje.

Lietuvio laikas – 13:53:40 val. Lietuvis trasoje iš viso surinko daugiau nei 5500 metrų vertikalaus sukilimo.

Beje, po 40 km žymos G. Grinius nuo lyderio atsiliko apie 10 min. ir buvo antras, tačiau galiausiai sugebėjo nugalėti šiame bėgime.

Pagrindinėje 160 km distan-

cijoje nugalėtoju tapo Nepalo atletas Sange Sherpa (25:03:28 val.), tarp moterų nugalėjo kinė Wenfei Xie (29:12:57 val.).

UTMB „World Series“ yra prestižiškiausias pasaulio kalnų bekelės bėgimo varžybos, kuriose per metus vyksta 34 etapai visame pasaulyje. Varžybas kasmet vainikuoja trail bėgimo olimpiada dažnai pavadinamas „Ultra Trail du Montblanc“ bėgimas aplink aukščiausią Europos viršukalnę Monblano kalną.

2016 m. G. Grinius tapo absoliučios įskaitos pasaulio taurės čempionu, metus prieš tai buvo likęs antras, o 2014-aisiais metais – trečias. **LRT**

Gediminas Grinius.

Stop kadras

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liūdesio llandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.